

**Decreta concilii provincialis Coloniensis sub reverendis, in
Christo Patre & Domino, D. Adolpho, Sanctæ Coloniensis
Ecclesiæ archiepiscopo, ... Anno Domini millesimo
quingentesimo quadragesimo nono.**

<https://hdl.handle.net/1874/403081>

Dit boek hoort bij de Collectie Van Buchell

Huybert van Buchell (1513-1599)

Meer informatie over de collectie is beschikbaar op:

<http://repertorium.library.uu.nl/node/2732>

Wegens onderzoek aan deze collectie is bij deze boeken ook de volledige buitenkant gescand. De hierna volgende scans zijn in volgorde waarop ze getoond worden:

- de rug van het boek
 - de kopsnede
 - de frontsnede
 - de staartsnede
 - het achterplat

This book is part of the Van Buchell Collection

Huybert van Buchell (1513-1599)

More information on this collection is available at:

<http://repertorium.library.uu.nl/node/2732>

Due to research concerning this collection the outside of these books has been scanned in full. The following scans are, in order of appearance:

- the spine
- the head edge
- the fore edge
- the bottom edge
- the back board

DECRETA
Concilii
COLONIENSIS.

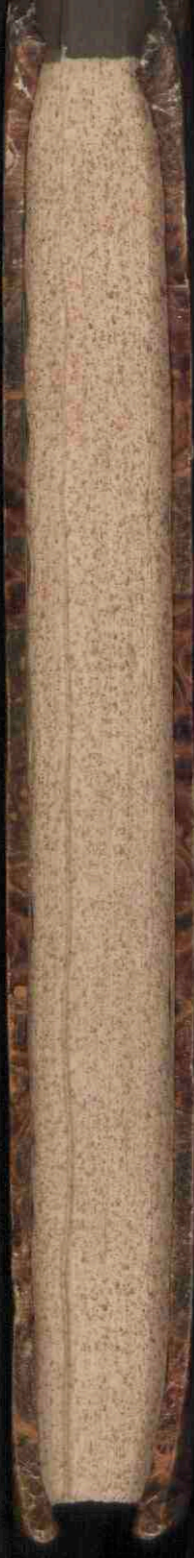
*
TRIVERTENSIS.

✠
LEODIENSIS.

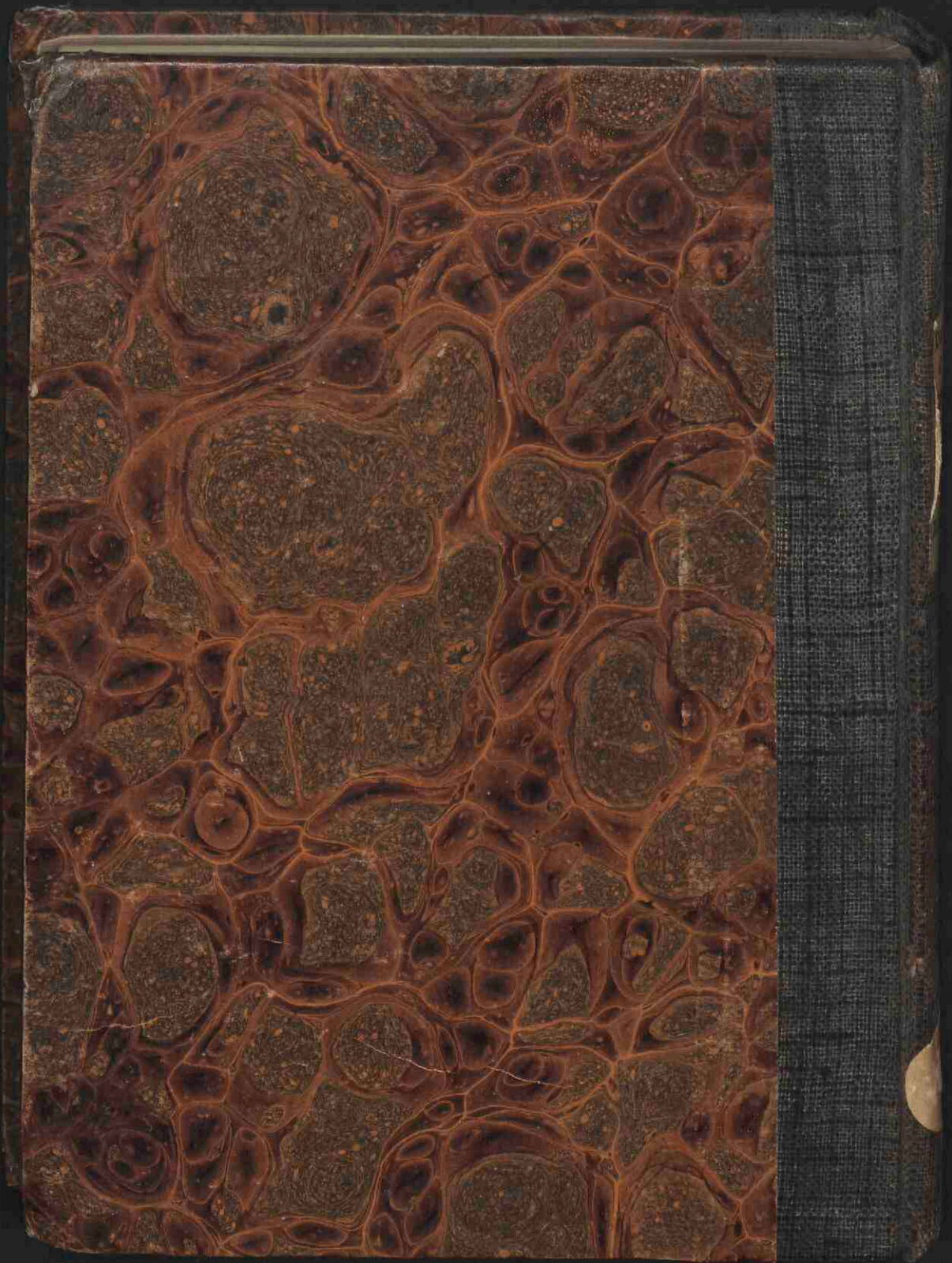
H. qu.

42

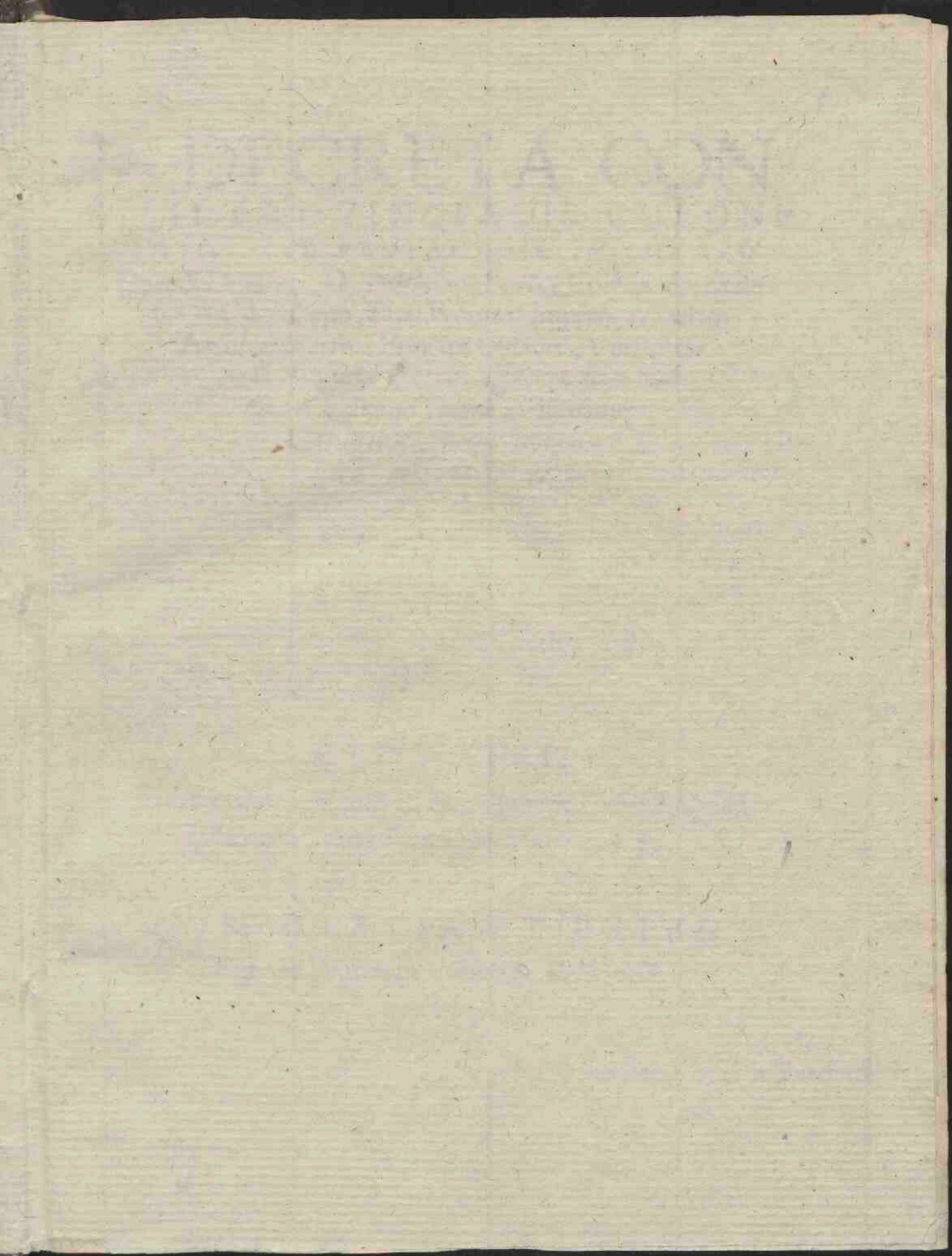

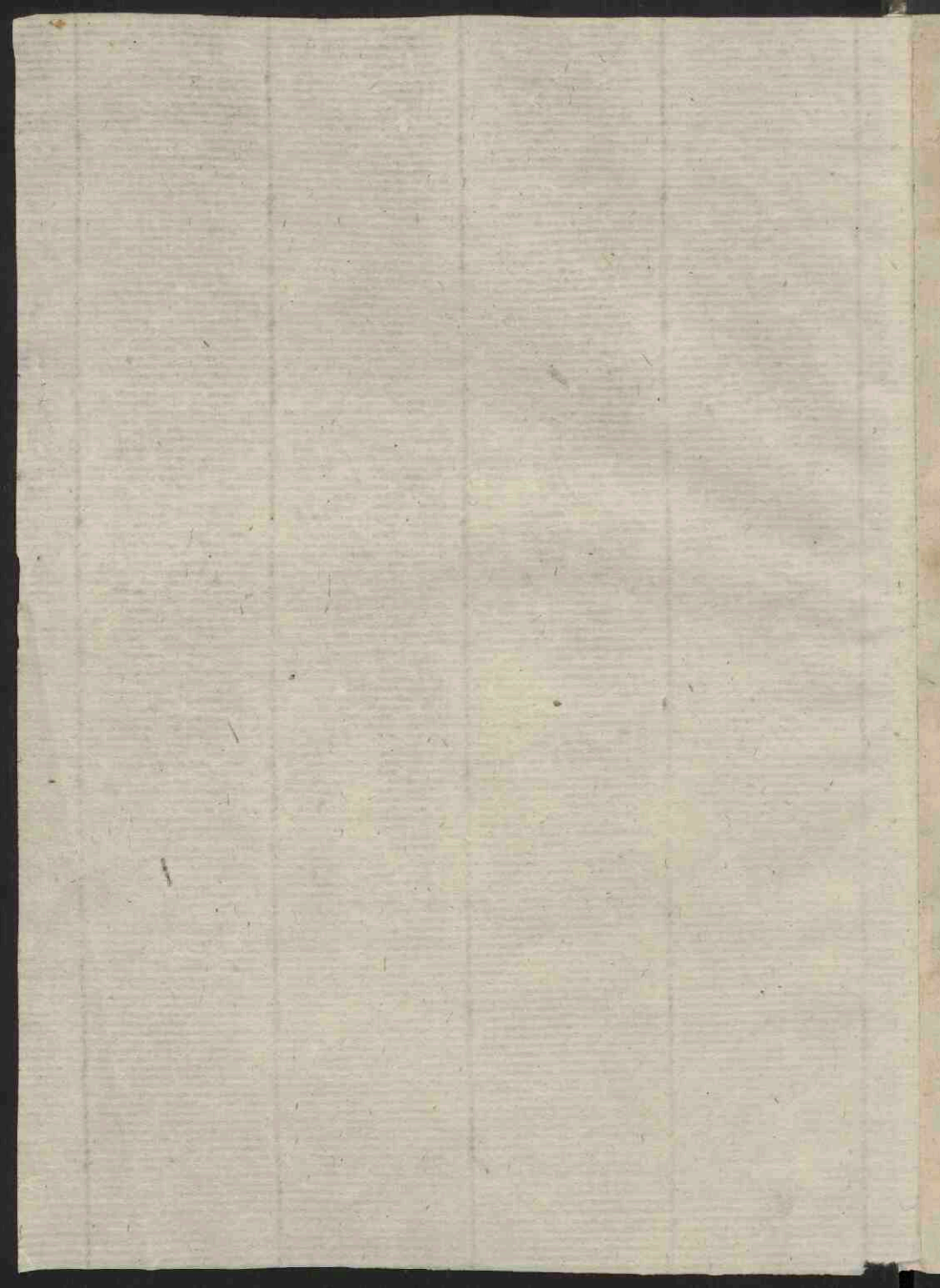

Historia Ecclesiastica

Quarto n° 42.

8

1

DECRETA CON-
CILII PROVINCIALIS COLONI-

ENSIS SVB REVERENDIS. IN CHRISTO
Patre & Domino, D. Adolpho, Sanctæ Coloniensis Eccle
siæ Archiepiscopo, Sacri Romani Imperij per Italiam
Archicancellario, Principe Electore, Vuestpha-

liæ & Angariæ Duce, Legatoque nato ce
lebrati. Anno Domini Millesimo

Quingentesimo quadragesimo
(55) mo nono. (55)

In originalibus Bruxellæ Anno 1549. Tigridus
signatur de

N. 39. B.

LOVANI.

Apud Ioannem Vuaen ad Interfigium Castri Angelici
Bibliopol. Iurat. Anno Domini, 1549.

CVM GRATIA ET PRIVI-

legio ad Biennium Subsig. P. de Lens.

Ex Donatione Hüb. à Burchell.

DECRETA CON
CILII PROVINCIALIS COLONIENSIS
Pater Dominus D. Adolphus, Archiepiscopus
Archidiacono

Concessum est Ioanni Vvaen Bibliop. Iurat. Louanienſis Pri
uilegio Cæsareo, vt imprimat, vendat, distrahatur Decreta con
cilij Prouincialis Colonienſis, prohibendo ne quis alius eadem aut
imprimat aut imprimi curet, neue aliunde illata vendat aut distrahatur
intra Biennium hoc proximum, sub poena viginti Caroleorum
Cæsareæ M. applicandorum vt latius patet.

In originali dato Bruxelle Anno. 1549. Trigesimo
Octobris. Signatum de Lens

IOVANNI
Bibliop. Iurat. Louanienſis

CVM GRATIA ET PRIVILEGIO

CAROLVS Q VIN

TVS, DIVINA FAVENTE CLEMENTIA

Romanorum Imperator, semper Augustus, ac rex Germaniæ, Hispaniarum, vtriusque Siciliæ, Hierusalem, Hungariæ, Dalmatiæ, Croatiæ, &c. Archidux Austriæ, Dux Burgundiæ, Brabantiæ, &c. Comes Habsburgiæ, Flandriæ, Tyrolis, &c. Vniuersis & singulis Principibus Ecclesiasticis & secularibus, Archiepiscopis, Episcopis, Prælatibus, Ducibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, Nobilibus, Militibus, Militaribus Præfectis, Potestatibus, Vicedominis, Castellanis, Magistratibus, Consulibus, Iudicibus, Officialibus, Advocatis, Procuratoribus, Ciuibus, Communitatibus, & omnibus alijs nostris & Imperij Sacri, & Ditionum nostrarum hæreditariarum in Prouincia Archiepiscopatus Coloniensis comprehensarum, subditis, & in ecclesiasticis rebus eiusdem Prouinciæ Episcoporum & Prælatorum Iurisdictioni subiectis, cuiuscumq; præminentia, dignitatis, status, gradus, ordinis & conditionis existant, Gratiã nostram & omne bonum, Venerabiles & Illustres Electores, Principes, & cõsanguinei nostri charissimi, Generosi, Nobites, honorabiles, deuoti & fideles dilecti. QVVM Venerabilis Adolphus Archiepiscopus Coloniensis, Sacri Rom. Imperij per Italiã Archicancellarius Princeps Elector, & cõsanguineus noster charissimus, & eius Comprovinciales Episcopi, in executionem formulæ Reformationis, in nuperimis Comitibus apud ciuitatem nostram Imperialem Augustam Vindelicam habitis, eidem Archiepiscopo & alijs Episcopis, & statibus Ecclesiasticis per nos propositæ, & ab ipsis probatæ, & quantum in eis esset receptæ, vt monitis nostris ea de causa factis parent & eidem Reformationi commodæ viæ præsternerentur, per quas ad meliorem viuendi rationem transitus fieret, in Concilio prouinciali apud Coloniã Agrippinã habito, canones, quosdam Synodales, tum ad efficacem & indies surgentem, ac permansuram Reformationis executionem, tum ad mores prauos extirpandos: potissimum vero manifestos abusus in Clero & populo coercendos,

& seductores, qui corrupendis simplicibus hominibus student, e
grege propulsandos ædiderint, & nobis obtulerint, autoritate no-
stra, quatenus expedire videretur muniendos, & in executione mit-
tendos. NOS vero eosdem canones primarijs nostris Consilia-
rijs, & alijs rerum Theologicarum peritis, ad id specialiter per nos de-
putatis, propositos, & per eos diligenter reuisos & examinatos, eo-
rumque relatione nobis facta, cum illos prædictæ formulæ Refor-
mationis conformes inuenerimus, Proinde ipsos canones Synoda-
les, ratos & gratos habentes, & quoad opus est, & per nos fieri potest
ac debet, approbantes, & decreto nostro corroborantes, Imperiali au-
thoritate nostra & qua alias fungimur, vobis omnibus & singulis,
serio & sub pœna grauis indignationis nostræ, & alijs pœnis nostro
arbitrio imponendis, huius edicti nostri vigore præcipimus & man-
damus, vt ea omnia Prouincialis huius Concilij Colonienſis decre-
ta, in omnibus suis punctis, clausulis, articulis, sententijs & verborum
expressionibus, eo modo, quo illa quemlibet vestrum concernunt,
rite, sancte, inuiolabiliter, citra vllam fraudem & tergiversationem
obseruetis, impleatis, & exequamini. Vosq; Principes & Magistra-
tus ciuiles, in refrenandis & coercendis iuxta eadem decreta rebelli-
bus, peruersis, & refractarijs, siue illi Ecclesiastici, siue laici sint, Eccle-
ſiarum Episcopis & Prælatiſ, vbi ab illis requisiti fueritis, omnem
legitimum fauorem, auxilium, opem præbeatſ, & per ministros &
officiarios vestros atque alios, in quos vobis imperium competit,
præberi iubeatis & curetis. Ac nullus omnino vestrum, cuiuscunq;
præminentia, dignitatis, gradus, ordinis & conditionis sit, aut quo-
cunque munere aut iurisdictione fungatur, memoratos Episcopos
& Prælatos in eorum munere, iurisdictione, officio, secundum cano-
nes & leges, ad ipsorum functionem pertinentes, quouis modo im-
pediat aut turbet, neque id ab alijs fieri iubeat, nec permittat. Præter-
rea quicumque vestrum Ecclesiarum, Monasteriorum, & aliorum
piorum locorum Aduocati, Præfecti & Protectores fuerint, ac Præ-
latos, Ecclesias & loca pia eorumque bona in fidem, tutelam, & pro-
tectionem suam, siue ex commissione diuorum Principum, præde-
cessorum

cessorum nostrorum in sacro Imperio, siue nostra, aut alio quouis iure receperint, eadem præfectura, tutela, seu protectione neutiquam ab utantur, neque ipsos Prælatos, Ecclesias, Monasteria & loca pia, contra formam & naturam protectionis usurpent, opprimant, grauent. Quin potius illos & illa in suis privilegijs, Iurisdictionibus, & rebus cõseruent & tueantur, & tam non quod vos alij omnes supradicti, contra præmissa facere seu attentare, neque præsumatis, neque ab alijs fieri aut attentari sinatis, quouis quæsito colore seu prætextu; quatenus pœnas supradictas, & alias in formula memorate Reformationis à nobis propositæ, & decretis prouincialis Synodi Coloniensis cõsentas, præter eas quas alioqui canones & leges in violatores personarum & rerum ecclesiasticarum decernunt, malueritis euitare. Hec est animi nostri sententia & seria voluntas. Datum in oppido Bruzellen. Ducatus nostri Brabantiaë, sub impressione sigilli nostri 4. Nonas Iulij. Anno à natiuitate Domini supra sesquimillesimum quadagesimo nono, Regnorum nostrorum, Imperij, vigesimo nono, & aliorum omnium trigesimo quarto.

CAROLVS.

Ad mandatum Cæsareæ & Catholicæ Maiest. proprium.

Vid. Anton. Peren.

Obernburger ss.

ADOLPHVS DEI GRATIA SANCTÆ COLONIEN.

SIS ECCLESIAE ARCHIEPISCOPVS, SA.

cri Romani Imperij per Italiam Archicancellarius,
Princeps Elector, Vuestphaliæ & Angariæ
Dux, Legatusque natus &c.

Niuerſis ad quos legatione pro Domino fugimur;
gratia & pax à deo, qui diues est in miſericordia, &
prope adest om̄ibus inuocantibus eū in veritate. Qui
poſtquam nos, licet indignos, ſanctæ Coloniensis Ec-
cleſiæ ac prouinciæ, procelloſa tempeſtate grauiter
iactate atque afflicta gubernaculis admouit, huc continuo animū
omneque ſtadium noſtrum ſua inſpiratione conuertit, quo dicece-
ſim illam ab hæreſum inundatione, quæ prauorum hominum ſtu-
dijs iam plus nimio inualuerant, repurgare, ſciſmataque, quibus
miſere, atque adeo vt in ea iam actum de fide Catholica poterat vi-
deri, diſcerpebatur, tollere, & oues nobis creditas in vnum ouile
Chriſto colligere, pro virili adniteremur. Eaque de cauſa in primis
lupos, pro boni paſtoris officio, ab ouili dominico abigere, & om-
nis mali originem concionatores ſectarios, pernicioſos illos homi-
num ſeductores, ditione noſtra, protinus, quanquam non ſine diffi-
cultate, en̄cere ſategim⁹, ſubſtitutis catholicis & incorruptis verbi Dei
concionatoribus in eorum locum. Qua ratione plurimum quidem
profecimus, Etenim progreſſum huius cancri hoc impetu ſumus re-
morati, & catholicis aperuimus feneltram ruſus reſpirandi. Non
tamen hæ ſcope purgamentiſtis ſufficiebant penitus euerrendis;
Iam enim hæreſeos malum altius, quæ eſt eius natura, fixerat radi-
ces, quam vt potuerit vna falce ſemel demeti: & herebat in mentibus
ac penetralibus hominum; vnde neque vi extrahi, neq; perſuaſione
ſuffodi, aut ſenſim ratione tanquam cauterio pungi atque curari ſe
pateretur

Durabant

Durabant quoque abusus & mores corrupti, quibus Ecclesiastici ordinis pars maxima dedita, infirmis erat offendiculo, & ut male de religione laici sentiret, causa: ut vere quadraret in eos quod in euangelio Dominus dicit: *Vae vobis legis peritis, qui tulistis clauem scientiae, & ipsi non introistis, & eos qui introibant prohibuistis.*

Plurimum autem nobis erat fiducia in Consilio Tridentino, quod feliciter inchoatum, ac sessionibus aliquot habitis, celebre iam factum accessu omnium imperii ordinum, qui se reuerenter ei summisserat potentissimum ac saluberrimum fore credebatur, cuius progressu sperabamus nancisci opem & vires iustas, quae erroribus istis & vitis radicibus extirpandis sufficerent, eiusque autoritate, quae apud omnes maxima est, sublatum iri, non in nostra modo dioecesi & prouincia, verum etiam toto orbe Christiano, quicquid usquam irrepsit malorum, & ecclesiam Christi pristinum suum nitorem, concordia atque vnitatem redintegrata, recuperaturam.

Quae spes quum inexpectata contentione inter patres de transferenda Concilii sede suscitata, nobis pene eriperetur, atque in longum tempus extraheretur, non sine metu grauiorum perturbationum in re publica Christiana; En omnibus nobis, hoc est, ecclesiastici ordinis statibus, consternatis, atque in metu constitutis, adfuit eius, qui conatibus religiosis & pias nunquam deest, Dei, a quo est omne bonum, consolatio. Enimvero misericordiarum pater Deus, qui nuper dedit fortissimo, inuictissimo, felicissimoque religionis orthodoxae propugnatori Carolo Imperatori nostro de caelo victoriam, ut hostium validissimorum vires & consilia, non tam viribus, quam consilijs melioribus frangeret, & imperio suo non multo fuso sanguine, cogeret parere, cuique, quod mirandum magis est, dedit victoria parta modeste ac clementer uti, ut rebelles filios castigasse potius, more boni patris, quam bello petiuisset videretur: eius nunc animum impulit, ut ad catholicae fidei, patrumque traditionum restitutionem omnia consilia, omniaque studia sua conuerteret. Hinc, quod vix quisquam mortalium sperasset

futurum

futurum, egit cum eis, vt protestatione, fœderibusq; & contentioni-
bus positis, duobus tantum articulis ad Consilij definitionem re-
iectis, doctrinam catholicam, traditiones, & ceremonias ecclesiasti-
cas, Concionatorum, bona parte vnde pendere solebant, reclamã-
te, receperint. Quos cum Deo & ecclesiæ, quantum in seerat, Im-
perator pñsissimus lucrificasset, atque in plenioris vnionis ac cõcor-
diæ spem adduxisset, necesse erat, vt firmioris illius ac solidæ spei
offendicula quoq; tollerentur,

Quamobrem animum appulit & ad cleri corruptos mores res-
formandos, quo benefactis suis obmutescere facerent, vt apostolus
Petrus ait, imprudentium hominum ignorantiam, & qui carpere
clerum tanquam malefactores solebant, conspectis bonis eorum es-
peribus glorificent Deum in die visitationis. Deditque negocium
quibusdam theologis, pñs, eruditis, & Deum timentibus, qui for-
mulam quampiam, ad quam reformatio cleri videretur instituen-
da, iuxta sacræ scripture normam, antiquos patrum canones, & rec-
tæ rationis iudicium, conciperent. Hanc Cæsar acceptam, tradidit
vniuersis ecclesiastici ordinis statibus, diligenter expendendam,
qui annotarent, dicerentque, quid qua ratione repudiandum sibi
putarent, quid que recipiendum. Multis igitur consultationibus, ac
deliberationibus, priuatim & communiter habitis, quibusdam in
formula expunctis, alijs mutatis vel additis, tandem communi con-
sensu eam probarunt: Cæsareæq; maiestati vt se reformarent, instã-
ti, polliciti sunt sese ipsos, suosque subditos, ad illam velle compone-
re ac reformare, salua Summi Pontificis auctoritate, quæ eis, vt in
articulis quibusdam accederet, necessarium arbitrabantur, id quod
in prefatione quam Cæsareæ M. formulæ huic præfixit, clarius
est videre.

Nos itaque considerantes nostri muneris etiam alias esse, vt vi-
gilemus super gregem nostrum, vt infirmum consolidemus, egro-
cum

tum sanemus, confractum alligemus, abiectū reducamus, & perditas oues queramus, nisi velimus eternæ maledictionis illud v̄, quod apud Ezechielem dominus pastoribus malis & negligentibus cōminatur, certissimo iudicio incurrere, tam præclaram rerum bene & sancte gerendarū occasionem nequaquam duximus negligendam.

Proinde ad Diocesim & Prouinciam nostram reuersi, primo omnium indiximus clero nostro synodum dioecesanam, quam & ad eum modum quem reformationis formula prescribit, propicio deo celebrauimus; in qua publicatam, & ab vniuersis imperij statibus ecclesiasticis comprobata receptamque reformationem, clero nostro iniūximus seruandam, Transmisimus quoque eam ad reuerendos comprouinciales episcopos nostros suffraganeos & fratres, simili liter in eorum dioecesib, publicandam, & clero iniungendam; quod ipsos sedulo curasse, ex gestis & statutis synodorum, quas ipsi quoque celebrarunt, nobis oblatis, & legatorum eorum fida relatione cognouimus.

Verum negotium istud maius erat, quam vt pateretur se vni co impulsu moueri, & morbus inueteratus leui medicamini non cedit; vnde hac ratione vix quicquam aliud promotum est, quam vt sciret quisque, quod alioqui nemo ignorabat, quomodo sibi viuendum esset pie ac canonicè, Contingit enim fere mortalibus, quod poeta quidam ait; Video meliora, proboque, deteriora sequor. Vnde est illa apost. Pauli confessio de lege mentis & membrorum, Etenim cum legi Dei condelectemur secundum interiorem hominem, & eam bonam ac sanctam esse confitemur, est tamen in nobis torpor quidam membrorum, spiritui ac menti repugnans, vt non perficiamus quæ volumus.

Proinde non erat nobis hic quiescendum, quasi iam satis fecerimus; sed viterius de modo erat cogitandum, quo ad efficacem Reformationis executionem possemus pertinere, Siquidem inuitis est quantumuis bona Ecclesiastici ordinis instituta Reformatio,

B quam

DECRETA SYNODI PROVIN

quam nemo exequatur; quemadmodum & lex bona, contra quam liceat cuilibet impune peccare, iacet inutilis. Multi sunt antiquorum patrum canones saluberrimi; at quæ est illorum utilitas, quos pauci norunt, pauciores seruant? Quamobrem vestigijs maiorum nostrorum insistentes, qui in rebus magnis cogere solebant com-
provincialium Episcoporum conuentus, Reuerendis comprouincialibus Episcopis, confratribus nostris, totiq; clero nostro, indiximus concilium prouinciale, in quo de rebus ad efficacem & durabilem reformationis executionem constituendam pertinentibus ac necessarijs, communibus consilijs tractaretur, ac statueretur.

Qui cum ipsi ad constitutum vndecimum Martij diem, Concilij locum, ob aduersam valetudinem adire non potuissent, misere, summe autoritatis in Clero suo, & præstantis eruditionis legatos, qui eorum loco & nomine Concilio interessent, & de rebus tractandis nobiscum agerent, tractarent, ac consulerent in commune.

Multis itaque deliberationibus ac consultationibus cum Capitulo nostro & Legatis illis, ac Clero nostro, à iam dicta vndecima Martij die, ad sextam vsq; Aprilis, quotidie habitis, tandem apparuit, propterea quod rigor antiquorum canonum statim reuocari in vsum absque motu grauiori hac tempestate non possit, ad media quædam, sacris tamen canonibus consentanea, quibus clerus & populus ad pleniorum reformationem sensim perduceretur, esse confugiendum; visaque nobis sunt plurimum momenti ad durabilem & efficacem Reformationis executionem comparandam allatura media sex, nempe;

1. Instaurationem studiorum, potissimum sacrorum,
2. Examen ordinandorum, & ad ministeria vel prælaturas instituendorum.
3. Officiorum seu munerum susceptorum sedulam perfunctionem
4. Visitationem Archiepiscopalem, Episcopalem, Archidiaconalem, & eorum quibus hoc incumbit.

- 5 Synodorum frequentem celebrationem.
 6 Iurisdictionis ecclesiasticæ iam propemodum collapsæ, & abusu
 su deprauatæ, restitutionem.

Rimum quidem instaurationem studiorum, quod
 ea quæ Reformatio & Ecclesiæ necessitas exigit,
 nemo præstiterit melius, quam scripturarum sacræ
 rum, canonum & munerum ecclesiasticorum pe-
 ritus. Siue enim regere ecclesias, & docere popu-
 lum, siue hereticos conuincere, & scripturarum aperire mysteria,
 siue sacramenta conficere, eaq; administrare, siue examinare ex or-
 dine Ecclesiæ ministros, siue visitare dioceses, aut Synodos cele-
 brare, vel iudicia ecclesiastica exercere oporteat, scientia opus est:
 alioqui, vt inquit in Euangelio Christus, si cæcus cæco duca-
 tum præstet, ambo in foueam cadent. Quo etiam modo Esaias,
 indoctos Ecclesiæ prælatos, cæcos & mutos appellat: Speculatores
 eius, inquit, cæci, nescierunt vniuersi, canes muti non valentes latra-
 re. Non valentes, inquit, etiam si cupiant, latrare, hoc est, officia sua
 exequi, & subdit: videntes vana, dormientes & amantes somnia sua
 Canes impudentissimi nescierunt saturitatem, ipsi pastores ignora-
 uerunt intelligentiam, propterea omnes in viam suam declinaue-
 runt, vnusquisque ad auaritiã suam, à summo vsque ad nouissim-
 um, dicentes: Venite, sumamus vinum & impleamur ebrietate,
 & erit sicut hodie, sic et cras, & multo amplius, quibus verbis pro-
 pheta significat non postremam viciorum in populo Dei causam
 esse ignorantiam pastorum.

Et iam magna religionis orthodoxæ iactura, Christianeque
 Reipub, irrecuperabili fraude, experti per hanc tot hæresum & se-
 ditionum tempestatem sumus, quantam Ecclesiæ Christi pernitenti-
 adferat prælatorum & cleri ignorantia, quibus scripturas diuinas
 negligentibus, sutores, textores, calcearij, & id genus opifices, nemi-

ne prohibente, quidlibet impune pro Euangelio docentes, irrepserunt, & mira audacia, etiam munera ecclesiastica inuasere: unde teterissima hæresum mōstra suppullularunt, & sacras profanis, superis in fera, miscuerunt & confuderunt.

Nec hoc modo, quin etiam studiorum sacrorum neglectus in causa est, cur tam innumere eademque locupletes Ecclesiæ, per Germaniam ministris idoneis, ac possessoribus careant, etiam nunc cum restituuntur; neque enim defunt benemereri de Ecclesijs cupientes, sed potentes defunt & idonei, nempe literarum periti, qui ecclesiasticis muneribus perfungi queant, earumque hoc nomine possidere bona. Neque enim ad Ecclesiarum munera & bona profiliunt Catholici, sicut hæretici, aut bonorum ecclesiasticorum occupatores sacrilegi.

Percipitur autem scientia ad Ecclesiæ ædificationem necessaria in scholis, potissimum theologorum, quas constat esse propria quædam seminaria ministrorum & prælatorum Ecclesiæ. Quibus florentibus, floret Ecclesia doctoribus & ministris; Neglectis & contemptis, Ecclesia quoque ministris idoneis destituitur. Neque enim ut olim in die pentecostes repentino Spiritus sancti afflatur, aut velut fungi calore solis exciti prodeunt nobis passim theologi subito, sed exercitijs longis, eiusdem tamen spiritus vñctione, formantur in scholis.

Quibus rationibus (cum stabilem Reformationis executionem meditaremur) permoti, nostrarum esse partium putauimus, ut scholas theologicas apud Vniuersitates, Collegia, & Monasteria magna cura, cum primis Concilij huius autoritate instaurarem; nec has modo, verum etiam ludos triuales & pedagogia, unde nō parum malorum per hanc tempestatem in ecclesiam defluxit, repurgarem. Qua propter habita cum Capitulo nostro, & Reuendendorum Comprovincialium Episcoporum Legatis, ac synodalibus huius Concilij patribus, matura deliberatione, consentientibus &

bus & astipulantibus eis omnibus, de studiorum instauratione statuimus & ordinauimus in modum sequentem.

QUOD AD INSTITVENDAM IUVENVTIVTEM non sint admittendi, nisi de fide, moribus, & institutione sua prius examinati.

Percepimus sectarios quosdam concionatores, à nuperrimis Comitibus, cathedris, quas inuaserant, deturbatos, incertisque sedibus vagantes, nunc magisteris inhiare scholarum, & operam suam instituendæ iuuentuti passim venditare, ut quibus non datur amplius grassari publice, venena sua e cathedra spargere, teneræ ea iuuentuti instillent, quo cuniculis talibus Ecclesiam Christi suffodiant. Quippe quod e iuuentute qui olim regant ecclesias, & gubernationi admoueantur rerum publicarum, videntur fore periculosissimum, qui nunc dant operam literis, Quibus corruptis durabit hoc malum, multo tempore, atque in multos transfundetur, ut verendum sit, ne si admittantur, qualescunque in ludis literarijs præceptores, grauem inde atque indelebilem accipiat Respub. Christiana corruptionem. Idcirco nos, quibus non minor adhibenda est cura, ne instituant illi male iuuentutem in triujs, quam ne populum e suggestis corrumpant, communi omnium consensu statuimus & ordinauimus: Neminem præceptioni triuialium studiorum admittendum esse, nisi qui sit de fide & religione sua, de vita item & moribus, probe examinatus, & constiterit vbinam gentium & apud quos sit ipse institutus. Neque enim parui retulerit, à catholico an schismatico sit institutus, qui iuuentutem docturus est. Pertinebit autem examen præcipue ad ordinarium, qui ordinet per diocesim viros idoneos, quibus hoc negotij committat. Nec abs re fuerit, si examinetur quoque in ciuitatibus a prelati & Rectoribus Ecclesiarum.

Ecclesiariū qui scholæ præfunt: ruri autē à pastorib⁹ & decanis ruralibus idoneis & eruditis. Visitatores verò de facto examine inquirāt; & si contra hanc formā sint aliqui admissi, reñciantur. Præcipimusque & mandamus Magistratibus, ædilibus & prouisoribus, qui scholas suis impensis erexerunt, ne propterea examen huiusmodi quouis modo impediānt; alioqui censura ecclesiastica, & alijs remedijs opportunis coercendis.

QVAE ARTES IN TRIVIIS, ET quid in Gymnasijs studiorum seu Vniuersitatibus doceri debeat.

PAssim Ludimagistri ingenia iuuentutis, quæ primis literarum rudimentis ac artibus minoribus expolienda susceperant, deprauant, præpostera docendi ratione, quidlibet, ad eruditionis suæ ostentationem, quibuslibet, promittentes, & cum Encyclopediam quandam omnium disciplinarum velut in summa comprehensam iuuenibus polliceantur, non absque aliorum professorum eleuatione, nihil tradunt absolutum atque perfectum. Qua re ingenijs eorū imponunt, qui tali accepto pregustu, continuo se abunde omnia tenere confidunt, studiaque grauiora fastidiunt, & nunquam perueniunt ad frugem maturam; ex quibus officinis prodeunt nobis imperiti medici, hominum temerarij interemptores, & iuris periti, omnia perturbantes, nouarumque religionum authores gloriosi theologastri, qui magna stoliditate non verentur velut e tripode Apollinis, de dogmatibus ecclesiasticis, & religionis veritate pronuntiare, atque statuere, cum solidi nihil fere de eis sint assecuti. Interest autem ecclesiæ quomodo sacerdos, quem populus velut ducem sequitur, & à cuius ore (vt in Malachia dicitur) legem Dei requirit, sit institutus. Siquidem quātum ex ecclesiarum rectoribus, bene ac gradatim diuinis literis imbutis, boni, tantum à non recte institutis, mali, solet ecclesiæ plerunque euenire. Quemadmodum & in Repub. de medicis & iuris peritis res habet. Ea de causa triujs modum

esse

esse dandum censuimus intra quem se contineant; statuiamusque vt in triuialibus non nisi Grammatica, Poëtica, Rhetorica, Dialectica, Arithmetica, & quæ huius generis sunt triuiales & liberales artes; Dominicis vero & festis diebus, literalis Euangeliorum & Epistolarum, Hymnorum, Psalmorum, Parabolæ Salomonis & eiusmodi sacrorum librorum expositio, pro ætatis illius & ingenij captu, tradatur. Quamquam Dialectice etiam requiritur sum disputandi, quali exercentur studiosi in gymnasijs, sine quo ars ipsa ociosa est. Poterunt & linguarum rudimenta in triuialibus doceri. Cæterum exacta atque absoluta artium & linguarum cognitio ratioque, & reliqua Philosophia; Phisici item & ars medica, iuris prudentia, & theologia seu scriptura sacra, non nisi in probatis Academicis, & catholicis Vniuersalium studiorum scholis, expectentur, doceantur, ac tradantur; nisi quod theologia etiam in Monasterijs opulentioribus, & collegijs canonicorum iuxta Reformationis formulam, debeat doceri.

QVOS AVTHORES IUVENTVTI

prælegere & quos vitare oporteat.

Interest quoque reipub. Christianæ, quales authores iuventuti, in pietatis iuxta ac pietatis capaci, prælegantur, vt rectissime reformationis formula monuerit, ne libri obsceni, suspecti, aut cõtagogosi, eorum qui perfidiæ sue virus, religionisque & pietatis odium teneræ iuventuti suis scriptis instillant: sed tantum casti, pñ, & religioni orthodoxæ consentientes authores, prælegantur: quod iudicium, cum non sit penes omnes, statuimus nullum authorem in triuialibus ludis prelegendum, qui non sit à decano artium vicinæ, & Catholicæ Vniuersitatis examinatus, & ad prælegendum iuventuti admissus. Aut si procul distet ludi ab Vniuersitatibus catholicis examen & admissio pertinebit ad vicinæ ciuitatis præstati eruditioris Prælatum, aut alium aliquem doctum virum, cui Episcopus illius Diocesis, hoc muneris delegauerit. Quod vere bonis & recep-

DECRETA SYNODI PROVIN

tis authoribus repudiatis, quidam gloriæ aucupandæ studio noua
 quotidiana Grammatica comminiscuntur, & adolescentium ingenia
 suis figmentis confundunt, omnino prohibendum & vetandum
 censemus. Maximæ vero omnium sub anathemate interdicimus
 & prohibemus lectionem eorum librorum in triujs, qui ad sedu-
 cendam in prauas opiniones iuuentutem aliud agentem & quæ-
 rentem, scripti videntur. Quales sunt quorundam Grammaticæ,
 Dialecticæ, & Rhetoricæ institutiones, in quibus exempla fere e
 prauis aduersariorum dogmatis petuntur, quo iuuentus incauta,
 hæresum & sectarum dogmata simul cum artibus imbiberet. Qua-
 les item quædam familiarium colloquiorum formulæ, in odium
 monastici instituti, & ceremoniarum ecclesiasticarum contemp-
 tum, compositæ atque effictæ, quarum præcipua vis est, animos
 iuuenum corrumpere, & iam à teneris eos ab huiusmodi pietatis
 exercitijs, ac vitæ monasticæ institutis alienare. Dabimus idcirco
 viros aliquot pios & doctos, qui ferant iudicium suum de autho-
 ribus, quos iuuentuti potissimum prælegere conueniat, eosque
 Comprovincialibus episcopis significabimus, quo in instituen-
 da recte iuuetute, eadem forma per vniuersam prouinciã feruetur,

QVILIBRI PAROCHIS ET CON

cionatoribus sint vitandi & fugiendi.

Compertum nobis est, simplices & indoctos Parochos, qui
 bus non est datum pura ab impuris discernere, obuios quos-
 que de negotijs religionis tractantes libros emere, & eos potissi-
 mum, qui speciosis titulis venditantur, quales sunt conciones ad-
 versariorum, & commentarij eorum in sacras scripturas. Quame-
 vis autem quidam eorum speciem pietatis alicubi præ se ferre vide-
 antur, habent tamen quotquot sunt, latens sub melle venenum, vn-
 de incauti & se contaminant ipsos, & auditores quoque; idcirco pa-
 terna sollicitudine pro grege nostro solliciti, ne pabulum mortis

pro vitæ

pro vitæ pabulo ei porrigatur; Præcipimus omnibus fidelibus, quorum animæ curæ nostræ à Deo commisse sunt, potissimum verbi Dei tractatoribus, sub anathemate, quod alias iucurrant, vt sibi caueant, non modo ab his, quæ ex officina venerunt Lutheri, Bucer, Caluini, Oecolampadij, Bullingeri, Francisci lamperti, & Philippi Melancthonis, quos constat omnia sua scripta ad decipiendum & seducendum homines à vera fide, ædidisse: fugiant etiam Coruinum, Capitonem, Brencium, Pomeranum, Pellicanum, Musculum, Sarcerium, & Christophorum Hegendorphinum, Osiandrum, Spangenbergium, Oldendorpium, Hermannum Bonnum, Hedionem, & eius in Ecclesiasticam historiam pestilentissima supplementa, Chronicom Sebastiani Franck, & quicquid eius est faring, donec pleniori catalogo libros contagiosos per hanc tempestatem editos, eis indicauerimus.

DE STUDIO S CANONICIS

mittendis ad studia Vniuersitatum, sumptibus Collegiorum.

Et quod in formula Reformationis iuxta sanctorum patrum decreta salubriter institutum est, vicio vel Collegiorum, vel adolescentum canonicorum euanescat, decernimus & statuimus, vt dent collegia, vni, duobus vel tribus vt multus vel exiguus fuerit personarum numerus, in Collegio, bonæ spei, ac studiosis adolescentibus, non minus, quam triennij tempus, quo possint in studio, potissimum theologico, versari; in quo si laudis aliquid obtineant, tempus eis prorogetur, atque interim percipiant integros præbendæ suæ fructus, quotidianis distributionibus exceptis, aut saltem quantum ad victum & libros necessarios sufficiat: nisi de competenti subsidio sit olim per capitula studiosis prouisum; dum tamen certis testimonijs singulis annis ad collegia mittendis constet, nec peruersis moribus eos deditos, nec studia vana, quæ ad ecclesiæ edificationem

C ficationem

ficationem non conferant, sectari; committendum enim non est, vt cultui diuino dedicata stipendia in huiuscemodi canonicos dyfcos erogentur. Debent tamen curare, vt ipsis absentibus alij eorum in diuinis suppleant vices.

DE CAUTIONE QUAM DARE DEBEANT mittendi ad Vniuersitates,

Quam formula Reformationis exigat, vt iuniores in gymnasijs alantur impensis collegiorum, ad hoc quo collegia claris & doctis viris orrentur, vt huic menti satis fiat, & collegia non fraudentur expectatione sua, Statuimus, & communi consensu decernimus, vt canonici, nondum in maioribus ordinibus constituti, possentes hoc nomine aut fructus integros, aut decreta subsidia, a collegijs, quæ pro more habent, vt de fructibus participant, etiam in minoribus constituti ordinibus, prius dent cautionem sufficientem, se non velle ordinem & institutum ecclesiasticum deserere, aut, si mutato proposito forsan resiliant, tum se velle & debere fructus percepta que subsidia, collegio illi integraliter soluere ac restituere

COLLEGIA IN VNIVERSITATE aliqua sita, quo suos studiosos mittere debeant,

Cæterum in locis vbi vniuersitas catholica est, iuxta primariam institutionem reformata & probata, non videtur causa digna esse Collegia magnis sumptibus grauandi, & mittendi studiosos foras, ad Vniuersitatem exteram. Proinde statuimus, vt tales dent operam literis bonis in ipsa vniuersitate, vbi ad mores & studia ipsorum potest haberi respectus; nisi decanus & collegium causam

causam habeant, cur censeant eos ad exterar Vniuersitates mittere. Quod si qui fugientes disciplinam, velint omnino non ad eam, quae eis a suo decano & capitulo designatur, sed ad aliam, quae ipsismet videbitur Vniuersitatem proficisci, non tenebitur collegiū illis dare subsidium decretum, Ne vero canonici, vicarij, & choriscij cleri nostri Colonien, vigilijs defunctorum, quas mane hora septima persoluere consueuerunt, a frequentatione lectionū praecipuarum impediatur, volumus vt post hac vigiliae tempore pomeridiano ad horam circiter secundam incipiantur, vt ante preces vespertinas compleantur.

QVI GAVDERE POSSINT VNI

uersitatum Priuilegijs.

AD prohibendum grauem abusum, quo se quidam ad vniuersitates, non studij, sed priuilegiorū gratia, conferunt, Statuimus & mandamus, sicut ante nos in synodo Leodien. statutum est, vt nulli nisi ad studia literarum idonei, & illarum praecipue gratia, se ad vniuersitatem conferentes, in mēbra seu supposita atque ad vsum priuilegiorum

huiusmodi vniuersitatis recipiatur, aut suorum beneficiorum fructibus eo praetextu gaudeant, nec recepti, ipsis priuilegijs & beneficiorum fructibus vti sinantur, nisi quandiu causa studij permanserint & spes sit, quod ex studio suo fructum vberiore in ecclesia Dei sint parituri. Qui vero desides & ociosi comperti fuerint, ab eorundem priuilegiorum vsu, & fructuū perceptione repellantur.

DE THEOLOGO QVI DOCEAT,

in Collegijs alendo.

QVO vero & reliqui siue canonici siue vicarij, capellani siue choriscij, cantores quoque seu chorales collegiorum, quae

C ij extra

extra vniuersitates, aut in vniuersitatibus, procul à scholis sita sunt, habeant etiam occasionem in sacris discendi & proficiendi, Decernimus & statuimus, vt eiusmodi collegia singula, aut si vicina sint inuicem, duo aut plura, simul alant theologum aliquem docentem vel binos, qui hanc operam inter se partiantur, concessione fructuum vnius præbendæ, autoritate apostolica, in hunc vsum suppressendæ; aut si illa non sufficiat, vniione beneficiorum vel vicariarum, quæ nullam, vel non adeo necessariam functionem requirunt, iudicio visitatorum Episcopaliū decernenda & conficienda; sic tamen, vt fructus præbendæ vel stipendiū diuidantur, secundum numerum lectionum; vt quando non legit, detrahatur illi etiam de fructibus portio destinata. Quod si inter ipsosmet fratres inueniatur, qui hoc docendi munus velit & possit obire, huic par est, vt distributiones quotidianæ, præter iustum stipendium, à choro absentis pridie quam legat, & eo die quo legit, concedantur.

DE INSTAURANDIS LECTIO-
nibus theologicis in Vniuer-
sitate Coloniensi.

T Cæsareæ maiestatis voluntati sanctissimæ de Reformandis Vniuersitatibus iuxta modum in formula præscriptum satis fiat, & ratio sit, quare COLLEGIA in Colonia non teneantur suos canonicos mittere ad exterar vniuersitates, & eis absentibus, aut integros præbendæ suæ fructus, aut quantum in victum & libros sufficiat, suppeditare, danda est collegijs illis opera, vt lectiones, potissimum sacræ theologiæ, in ipsa vniuersitate vigeant, & canonici illi, qui habent præbendas sibi ex indulto apostolico, cum onere legendi collatas, suo muneri iuxta tenorem bullæ summi Pontificis, vnde præbendas illas conferendi auctoritas

ditoritas manauit, satis faciant, Quamobrem monemus & hortamur eos, qui de præbendis gratiæ primæ gaudent, vt aut legant ipsi in sua facultate, aut si legitimo impedimento teneantur, conducant alios idoneos Magistros, qui vices eorum in docendo suppleant. Qui si monitionibus nostris paternis auscultare noluerint, cum nostra (ad quos pertinet bonum publicum promouere) inter sit, lectiones Apostolicæ sedis beneficio vniuersitati debitas persolui, Censuimus totius Concilij nomine requirendos esse Vniuersitatis Rectorem & Prouisores, vt munete suo perfungantur, & eos quibus de Præbendis seu Beneficijs prouiderunt, requirant ad legendum & satis faciendum oneri Præbendæ annexo, & iuxta Apostolici priuilegij tenorem, contra non parentes procedant: alioqui negligentiam eorum deferendam ad Summum Pontificem, & petendam prouisionem qua huic casui prouideatur.

DE ALTERO MEDIO, AD CONSEQUENDAM

Reformationis executionem necessario,
quod est Examen Ordinandorum,

Deinde visum nobis fuit ad stabilem & duraturam Ecclesiastici ordinis Reformationem comparandam, necessarium esse, vt initiandi sacris ordinibus rite examinentur. Hi vero, qui ad Prælaturas & regimen animarum assumuntur, nouo eidem que rigidiori examini submittantur, propterea quod mortales omnes, sequi suum Genium quotidie experiamur, & asinum manere asinum, etiam si exuuijs leonis induatur; atque ita venire, vt cum vicij dediti homines assumuntur ad dignitates &

tes & Prælaturas, vertant dignitates & curas non quo oportet, sed vel ad avaritiam implendam, vel in ventrem saginandum, aut ad fastum & pompam, quidam etiam, vt in luxu & delicijs viuant. Quibus profecto rebus fit, vt plane in diuersum abeant officia & munera diuinæ missionis, nec fere vlla sit animarum & rerum ecclesiasticarum cura vera, sed imagines tantum & apparatus, nec seria bene institutæ Reformationis executio, sed maior indies morum & doctrinæ corruptela. Quamobrem in primis statuimus & ordinamus, ne quis ad sacrorum Ordinum perceptionem admittatur, nisi diligenter examinatus de fide quam teneat, de affectu quo ducatur ad petendos Ordines, de scientia quæ sufficiat ad Ordinis quem petit ministeria explenda, de moribus Ordinem decentibus, & ætate legitima.

AD QVOS PERTINEAT

Examen.

Quoniam vero difficile erat, vbi sunt magnæ Ecclesiæ & multi ordinandi, Episcopos ad quos examinatio proprie pertinet, hoc negocij per se obire: olim ea cura in quibusdam Diocesisibus in Scholasticos Cathedralium Ecclesiarum, in alijs vero in prælatos alios relegata est, quibus iam examinandi ius est quæsitum, & maiora quàm cæteris Canonicis stipendia ab Ecclesia decreta; verum quales nunc sunt plerique Scholastici, & illi penes quos est examinandi potestas, iura quidem sua tuentur, nec tamen docent iuuentutem, nec examinant, officiumque & curas illas alijs, non multo melioribus examinadoribus interdum delegant: quo fit, vt alio in alium hanc curam transferente, aut nullæ, aut perfunctoriæ, & admodum frigidæ fiant ordinandorum examinationes. Quem defectum supplere cupientes, & examen ad sua principia, hoc est, ad Episcopos reuocare, quibus ex lege diuina incumbit, nemini cito manus imponere, matura deliberatione præhabita, declaramus, Episcopos non debere huiuscemodi examinationibus

minationibus (quando non ignorant eas perfunctorie factas) statim acquiescere , & inquisitionis specie , quam ex reliquijs antiqui moris retinent in altari , cum rogant vtrum sint digni , iusti , & sancti , putare se satis fecisse , atque ita inutiles & indignos homines , nonnunquam etiam sceleratos , ab alijs forte (quos ea cura non admodum tangit) dignos iudicatos , sacris illis ordinibus contra conscientiam propriam insignire . Eaque de causa requirimus Provinciæ nostræ Episcopos in Domino , vt vel ipsimet huic suo muneri satis faciant , vel curam illam imponant viris pijs , doctis , & de Ecclesiæ profectur sollicitis , quorum diligentia sit eis explorata , nisi certissimo experimeto cognouerint Scholasticum , vel eum ad quem hoc pertinet , diligentiam talem , cui merito fidant , adhibuisse .

DE LICENCIATORIIS AD SUS-
cipiendos Ordines extra Diocesim .

Statuimus vt nemini post hac (vbi digna & iusta causa non est) dentur licentiatoria , ordines extra suam diocesim recipiendi : nisi prius sit iuxta modum præscriptum in sua Diocesi examinatus . Ad hoc enim comperimus quosdam licentiatoria petere , vt exa-

men subterfugiant .

DE PROCLAMATIONE AN-
te maiores ordines facienda .

Quoniam non oportet sacros Ordines quasi furtim surripere , statuimus & ordinamus , vt quemadmodum iungendi Matrimonio trina proclamatione populo denunciantur ; ita maioribus Ordinibus iniciandi , trina proclamatione denuncientur in Ecclesia Parochiæ , quam inhabitant , ad percipienda impedimenta , si quæ sunt quæ debeat Parochus Episcopo aut officialibus eius significare ; v-

bi

bi tamen proclamatio talis commode fieri potest, nec verisimilis sit metus, ne maleuoli homines Clericos innoxios à maiorum Ordinum susceptione deterreant.

DE TEMPORE QUANDO DE-

beant ordinandi dare nomina sua, & examinari.

MAndamus, vt volentes ad Subdiaconatus vel Diaconatus Ordinem promoueri, præsententur, & dent Intitulatoribus nomina sua feria quarta diem ordinationis præcedente, ac eodem & sequenti die examinentur, hora quam eis constituent examinatores. Promouendi vero ad Sacerdotij gradum dent nomina sua feria quinta ante diem ordinationis, quibus similiter statuetur: cum simul ob multitudinem examinari non possint, Adferât verò promouendi omnes secum testimonia, non modo suorum Parochorū verumetiam præceptorum aut proborum virorum, apud quos maiorem vitæ partem transegerunt, per examinatores discutienda, vnde possit Episcopo, vtrum irreprehensibiles sint, constare.

DE EXAMINE INSTITVENDORVM

ad dignitates, curas animarum, aut alia officia.

Rorro quo plus negotiorum incumbit eis qui ad Prælaturas, dignitates & curas animarum vocantur, hoc magis interest Ecclesiæ & Christifidelium, vt tales singulari examine, maiorique diligentia, quam reliqui explorentur, vtrum sufficiant ad præstanda munera illa ad quæ vocantur. Præcipue vero Episcoporum interest, quales habeant in excolendo agro dominico cooperarios. Hinc statuius & ordinamus, vt nemo electus confirmetur, nemoque præsentatus ad dignitatem vel animarum curam instituat, priusquàm sit à suo Episcopo, aut Archidiacono Episcopi, aut hac in parte Vi-

cario

cario, alij sue sacrarum literarum, canonum, & traditionum Ecclesiasticarum peritis viris, quos Episcopus aut Archidiaconus ad hoc designabit, examinatus & comprobatus idoneus, possitque & velit muneri ad quod vocatus est, pro virili satis facere, & formulam Reformationis qua parte eum concernit, exequi. Quod si quis Archidiaconorum, vel ius instituendi habentium, contra hanc constitutionem præsumpserit aliquem non ita examinatum inuestire, ipse quidem pro iudicio Episcopi, per certum tempus ab officij sui executione, & fructuum perceptione, suspendetur; Institutus vero eo usque donec Episcopo comprobabitur qualificatus & idoneus. Neque tamen per examē episcopale derogatum volumus iuri examinandi si quod alij prelati habent.

DE EXAMINE EORVM QVI PER
resignationes aut permutationes ad beneficia contendunt

AD hæc statuimus & ordinamus, vt in permutationibus & resignationibus beneficiorum, eadem cura adhibeatur examinandi eum, in cuius fauorem permutatio vel resignatio concepta est. Et præsertim diligens fiat inquisitio, etiam per diserta iuramentum, num permutatio sit ad contegendum symoniæ vitium fraudulenter excogitata ac simulata; quod si vel examinis tempore, vel in posterum compertum fiat pactionem illicitam & iure non probatam intercessisse, vterque permutantium pro symoniaca fraude puniatur.

DE FORMVLIS AD EXAMINATIONEM APTIS.

Voniam diuersi ordines, officiorumque & dignitatum gradus diuersi, alias atque alias requirunt in hominibus conditiones; & ratio præterea habenda est eorum religiosorum, qui perpetuo delitescere quærun in suis Monasterijs, & ad nullas animarum curas euo-

cari, sed tantum cupiunt Chori officijs in suis monasterijs adhiberi

D sacrificiis

sacrificiumque pro Ecclesia in missis offerre, & monastice indulgere; visum fuit præsentì Concilio expedire, vt extarent formulæ, ad quas examinarentur ordinandi, secundum diuersos suscipiendorum Ordinum gradus, & instituendi & confirmandi secundum conditiones munerum & officiorum quibus adsciscuntur. Petentibus Suffraganeorum nostrorum comprouincialium Episcoporum legatis negocium tales formulas congerendi dabimus cruditis aliquot viris, qui non modo in literis sint exercitati, verum etiam cognitione Ecclesiasticorum officiorum teneant, & conscribant in genere, quod communicetur eis omnibus pro locorum & Ecclesiarum diuersitate, in species aptas deducendum.

DE INSTITVTIS PLENO IURE

à prælatis & alijs Ecclesiasticis,

CVM bonorum omnium testimonio magnus & perniciosus sit abusus, quod archiepiscopi, Episcopi, Prepositi, Abbates, Prælati, & quibus in Clero est potestas conferendi beneficia ecclesiastica pleno iure, Conferunt Ecclesias parochiales absolute & simpliciter quibuslibet, interdum indignis & ineptis hominibus inexploratis, nullo præcedente examine; & quod intolerabilius est, non nunquam spuris, nothis, pueris, aut seruis indignis. Censuimus hanc rem totius Concilij nomine ad summum Pontificem deferendam, petendamque sedis illius provisionem & declarationem, irritantem tales collationes, quas vocant pleno iure, nisi præcedat, ex amen Episcopale, seu eorum quos Episcopi ad hoc dabunt, & vt potestatem faciat episcopis, vt quos non constaret à sua sanctitate, vel alias rite examinatos, non teneantur, quauis licet autoritate nitentes, ad possessiones Prælaturarum vel Sacerdotiorum curam animarum habentium admittere, nisi examine diligenter excussos atque probatos. Similiter, ne quenquam in ordine ab alio quam suo proprio Antistite, surrepticie, & nullo præuio examine suscepto, teneantur

teneantur ad Ecclesiasticas functiones admittere, sed ab ordinis sus-
cepti executione suspendere, donec exhibitis suæ promotionis literis,
per examen debitum & iuxta Reformationis formulam factum,
fuerit repertus idoneus.

DE SECVLARIBVS VSVRPAN-
tibus sibi potestatem pleno iure conferendi beneficia,

E secularibus vero habentibus ius præsentandi ali-
quem ad beneficium ecclesiasticum, siue Curatum
siue à cura liberum, qui contra regulas canonicas
admittuntur pleno iure conferre, absque institutione
canonica aut præsentatum via facti intrudere, De-

cernimus cum toto Concilio, tales conatus irritos ac nullos, esse; & si qui tale quiddam facere tentauerint, hos ipso facto, iure præsen-
tandi pro vice illa priuatos esse; illum vero qui beneficium tali ti-
tulo recipit, aut se ei intromittit, nihil per hoc iuris acquirere, & pro-
cul ab illius occupatione remoueri debere, & per ordinarium in eius
locum surrogari alium: quin & iura decernunt vtrunq; & intru-
dentem & recipientem, anathemate feriendum esse.

De luce
Patroni
ca. Prælati
ca.

DE OFFICIO

RVM PERFUNCTIONE, MEDIO

tertio, ad comparandam executionem Reforma-
tionis necessario,

Non prodest ad ecclesiæ ædificationem, Prælatos &
Pastores, curam animarum habentes, fuisse diligenter
examinatos, probatos, & legitima manuū imposi-
tione institutos, atq; admissos, nisi præsentent etiã offi-
ciũ ad quod sunt vocati, & cuius gratia stipendia ab

Ecclesia accipiunt, Idcirco pro consequenda Reformationis executione curandum esse censuimus, vt Ecclesiarum Prælati & Pastores suo munere strenue perfungantur, Quod nisi fiat iacent omnia quæ Reformatio exigit.

QVIBVS POSSINT ARCHIDIA

diaconi munus suum committere.

AM quod passim tam indoctos & inutiles sacerdotes videmus Ecclesiarum regimini præfectos, vnde & mores boni corrumpuntur & omnis disciplina populi labascit, quodque tam turpiter in concubinato, perpetua ebrietate, & alijs infamibus vicijs, vnde & populus scandalizatur, quidam viuunt, Episcoporum negligentia & Archidiaconi illis, qui quæstum auarum & officiorum seu munerum suorum locationem faciunt, & malunt homines de salute æterna periclitari, quam se lucro turpi, ac temporali non ditari acceptum ferendum esse, fatentur omnes, quibus dolet, animas hominum, quos sanguine suo Christus mercatus est, non pluris æstimari, & Cleri infamia populum scandalizari. Cui accusationi & iuste querelæ mederi cupientes, sancimus & statuimus, vt Episcopi, Archidiaconi, & omnes qui functionem munerum suorum non per se, sed per ministros aut commissarios seu collectores solent obire, vices suas non committant hominibus leuibus, vicijs, aut coniugatis: sed tantum Ecclesiasticis, grauibus, & probatæ opinionis viris.

NON LICERE PRÆLATIS OF-

ficia sua pro pecuniâ pacta alicui committere.

Similiter ad tollendum grauem & scandalosum abusum, quo quidam pecunijs oblati comparant sibi à Prælati commisiones & officia, non salutem animarum, sed pecuniâ vberiore ex officijs querentes: Statuimus & mandamus, ne quis Prælati, cuiuscun-

que

que sit dignitatis, suam Iurisdictionem & munera vlli commissario seu collectori, licet Ecclesiastico, plus offerenti, pro pecunia aut pro certo annuo censu, committat vel vendat, sub pena excommunicationis, quam emens seu pecuniam paciscens, ipso facto incurrat; vendens vero, præter pœnas canonicas, amittat etiam actionem, pecuniam pactam exigendi. Decernentes contractum huiusmodi illicitum, à Iure damnatum, ac nullum esse & haberi debere.

QVOD NON LICEAT RBLINQVE

re peccata pro pecunijs impunita.

Magno populi Christiani scandalo, quidam ad quos pertinet viciorum correctio, relinquunt peccata ob pecunias & munita impunita, non perpendentes pudendum esse crimen, crimina non coercere; nec quicquam esse, quod atrocius Episcopos & Prælatos coram Deo accuset, quam huius rei neglectus. Idcirco deliberatione cum Concilio habita, Mandamus & sancimus, ne Episcopi, Archidiaconi, vel alij Iurisdictionem habentes, aut eorum Officiales, seu commissarii, viciorum correctiones dissimulent, permittentes cuique pecuniæ, munerum, vel necessitudinis cuiuscunque gratia in eis hæreret; sed delicta præterita castigent, pœnitentiâ salutari, pro delicti gravitate imposita; nec pœnitentiæ loco pecuniam emungant, nisi vbi permittunt Iura aut Canones; seu vbi pro transgressione mandati, vel inhibitionis, certa multa (cuius habuerit transgressor cognitionem, & tamen contempserit) decreta sit. Verum multa ex permissione Iurium aut Canonum proueniens secundum illorum præscriptum conuertatur. Cæterum vbi eiusmodi castigationibus non proficitur, & tanta sit delicti gravitas, poterit etiam censuris & pœnis Canonicis castigari; Nimirum suspensionis ab officio, excommunicationis, & priuationis beneficiorum Ecclesiasticorum

De pœnis
c. licet.
De Officio
Ord. c. 12
refragatio
li. paragra
ph. Proui
deant
De sen, ex
côm. li. 6
c. venera.
paragra.
Denique

VT MVNERI SVO COLLEGIO

rum Præpositi satisfaciant.

Quærele

Værela est Collegiorum, Præpositos quosdam, ad quos præstito iuramento pertineat iura & statuta ecclesiarum tueri atque defendere, nihil agere minus: sed percipere tantum amplios fructus, cæterû ecclesias quarum causa illos percipiunt, relinquere in defensas; immemores inrisurandi, & eius quod beneficium propter officium datur. Hinc decernimus & statuimus, vt si istiusmodi Præpositi a suis Collegijs, ad bonorum, Priuilegiorum, iurium & statutorum defensionem, expensis Capitulorû, necessitatis tempore, vel imminente discrimine, requisiti, muneri suo satis facere neglexerint, & inde Collegium seu ecclesia illa damnum accipiat, pœnam incidant, pro damni accepti magnitudine, & Præpositi negligentia ab Episcopo seu superioribus taxandam & moderandâ. Quod non liceat decanis à suis Collegijs abesse.

Idemus Decanis absentibus, vel officio suo segnitèr perfurgentibus, leuissimorum quorumque canonicorum & vicariorum insolentiam præualere ferè aduersus meliores, pietatem & zelum bonorum haberiludibrio, officia negligi, diuina neque rite neque ab omnibus persolui, tantum præcipitari, vitæ & morum honestatem periclitari, disciplinam prorsus nullam esse; breuiter, licere prauis quibusque quicquid libeat. Præcipimus idcirco & mandamus, vt Decani apud suas ecclesias personaliter resideant, & officio suo per seipsos strenue perfungantur, excessusque subditorum quoties opus erit castigent, sub pœna priuationis fructuum Decanalium, pro rata temporis quo absque causa rationabili moniti non resederint, fabricæ, aut pauperibus applicandorum, vbi alias non est pœna digna contra non residentes decreta, nisi forte necessitatis causa contigerit eos abesse: Quo casu, Capitulari alicui, qui suscepti officij rationem reddere possit, quemq; inferiores reuerentur vices suas committant, nisi talem absentis vicarium peculia

ria collegiorum statuta designent.

Quod Abbatissæ nobilium Virginum quas Canonissas
appellant, debeant apud sua Collegia residere.

Dem statuimus de Abbatissis Collegiorum Nobilium virginum Canonissarum, quas tanto magis oportet collegiis suis adesse, & perpetuo residere, quanto virgines illæ maiori custodia sunt dignæ. Quibus præterea mandamus, vt diligenter obseruent, num omnes in Dormitorio communi nocte decumbant, & in habitu ipsas decente incedant, ac horas Canonicas rite persoluant, cæteraque quæ Reformationis Cæsarianæ formula, & probatæ earum constitutiones exigunt diligenter obseruent, sub pœna suspensionis à perceptione fructuum, in fabricam Ecclesiæ applicandum, donec pareant.

Illas vero Abbatissas, quæ duobus Collegiis contra Decreta sanctorum Patrum præpositæ sunt, & duorum in se recipiunt Curam, quum vix vni regendo sufficiant, censendas decernimus iuxta decretum De Restringenda pluralitate beneficiorum, inferius paulo subiectum; Atq; vt canonissæ secundum formulam aliquam ipsorum statui conuenientem, possint in vitæ & morum honestate formari, conscribi quædam in eam rem iussimus, quæ visitatoribus nostris trademus exequenda; Communicabimus quoque ea Reuerendis Confratribus nostris Comprovincialibus, Episcopis quo & ipsi in suis Diocesibus, secundum locorum & personarum rationem (quantum fieri potest) Reformationis vnitatem ac conformitatem introducant.

Vt Abbates à monasteriis suis non discedant.

Mandamus quoq; & præcipimus, vt Abbates quorumlibet Monasteriorum, non nisi intra Monasteriorum septa, cum fratribus habitent nec moram longam extra ea trahant.

DE RESTRINGENDA PLVRIMORUM

DECRETA SYNODI PROVIN
rum beneficiorum Curam animarum ha

beneficiorum coacervatione.

Cupidiosum illud & insatiabile (quod & Patrum canones detestan
tur) studium coacervandi multa beneficia, curam animarum habes
tia, vnde populus fidelis grauiter scandalizatur & optimorum,
quorumque animi à Clero alienantur, spoliantur ecclesie debitis mi
nisterijs, cessatio inducitur cultus diuini, fundatoris quorum sacro
sancta & inuiolabilis debebat haberi suprema voluntas, spe & expec
tatione sua fraudantur; meliores, quibus beneficium aliquod Eccle
siae certae debetur, quique ministrare in eo & cupiant & possint, non
absque iniuria & offensione Dei excluduntur, & ad studia propheta
na impelluntur, vbi Ecclesiae poterant esse ornamento, donec Cæsa
rea Maiestas prouisionem meliorem aduersus licentiam hanc à su
mo Pontificae impetret, id quod ab Ecclesiasticis Imperij Statibus
rogatus, se recepit à sanctitate eius eniti atque efflagitare velle, Statu
mus, & communi maturaque deliberatione cum Concilio præha
bita, quod iustissimum est, & ad Ecclesiae ædificationem pertinet,
sanctimus, vt beneficiatus quisque, si beneficia habet à Curis libera,
aut vnum curatum, aliud simplex, satis faciat officio cuius gratia be
neficiam accipit, secundum Fundatorum intentionem, sacros cano
nes, & Patrum decreta; & ab ecclesia vbi beneficium negligit, non
participet. Etenim diuini iuris est, vt qui seruit altari, de altari viuatur
nec bono iure is qui non seruit altari; viuatur de altari; sicut stipendi
um non debetur nisi militanti, Si vero Curatum habet beneficium
apud ecclesiam vbi beneficium habet, resideat, & officio satis faciat
alioqui nihil percepturus; pertinereque ad Episcopum, seu eos, qui
bus hoc iuris competit, vt de præbendæ seu beneficii fructi
bus, ad ecclesiae illius utilitatem disponant; nisi beneficiatus il
le Ecclesiae Dei vtilius aliquod seruitium interim impendat. Quod
si quis iuxta c. De multa, De preben. qualificatus iam impetrauit à

sede

se^{de} Apostolica facultatem plura quam vnum beneficium retinen-
di, Mandamus, vt hanc Episcopo suo, aut eius Visitatoribus secun-
dum dispositionem c. Ordinarij, De offi. Ordina. in vi. presentet at-
que exhibeat. Quae si appareat sufficiens, curet Episcopus vt benefi-
cia debitis obsequijs non fraudetur, Alioqui beneficiatus, vno, quod
maluerit retento, reliqua libere resignet, aut dimittat viris idoneis,
personaliter residere volentibus, absque pra*ei*udicio tamen praesentium,
eligentium, & collatorum conferenda, Si vero dispensatum
sit cum indigno, summo illud Pontifici, curet Episcopus significa-
re, vt digniori de beneficio illo prouideatur, per eos quibus alias co-
petitus eligendi, conferendi, vel praesentandi.

DE COMPETENTIA IUSTA REC-

toribus ecclesiarum, siue perpetuis siue temporalibus assignanda.

BI Collegia vel monasteria, vel habentes dignitates,
habent ecclesias parochiales incorporatas cu*m* decimis
iuris & censibus, quas committere soleant pastoribus
vel perpetuis vicarijs, cum assignatione portio-
nis fructuum regendas, si portio talis sit accisa, nec suf-

ficiat, vt honeste ac decenter ex ea viuatur, ne causa sit cur animae ne-
gligantur, aut deseratur officium, vel ad curas sordidas pastor ille
pro victu comparando adigatur, Mandamus & decernimus, vt ius-
ta portio secundum Reformationem ei de decimis Collegij vel Mo-
nasterij bonis assignetur, siue per episcopum loci, siue per eius visi-
tatores, Similiter vbi temporales Rectores ad regendas ecclesias co-
ducuntur, Decernimus, vt ipsi iustum & dignum stipendium detur
pro locorum, & personarum conditione ab Episcopo moderandu*m*,
quod decentem eis & honestum victum atque vestitum suppeditet.

De praeb.
ben. c. exo-
tirpande
et c. expo-
suisi. Et
c. i. eodē
titulo in
sexto.

NE COGANT VR ECCLESIARVM

Rectores opera seruilia subire

E Omnino

Mnino autem vetamus, ne vlla Collegia, Monasteria, vel habentes dignitates, locent ecclesiarum suarū regimē cum agris, vineis, syluis, partib; & iuribus, rectori plus offerenti sub annua pensione: tales enim coloni verius, quam pastores, seruilibus & sordidis negotijs se dedere, & maiorem temporalium quam spiritalium bonorum sollicitudinem habere, dignamque animarum curam ne negligere solent. Possunt tamē colonis secularibus ecclesiarum prædia sub annuo censu locari, emolumentaq; pro vtilitate ecclesiarum cōmutari, vel vendi: quin etiam non vetamus quin collegia & monasteria possint ecclesie rectori, bonorum ad ipsam ecclesiam pertinentium, administrationem plenam committere, pro moderato censu, quem de prædijs pendat: sic tamen, vt ei super sit honestus & sufficiens victus ac vestitus; nec ad supremum censum adigatur, vt solent licitantes à plus offerentibus, pro quo cotradendo cogatur se sordidis & seruilibus operibus mancipare, ac rusticus fieri, vt vix aut ægre ei super sit, vnde nuditatem suam vestiat, & vitam miseram sustentet: quales multos, magno Ecclesiastici ordinis dedecore, in pagis videmus sacerdotes.

DE VICARIORVM SV CAPELLANORVM IN ECCLESijs COLLEGIATIS, OFFICIjs.

Ad postremum statuimus & ordinamus, vt ecclesiarum collegiatarum vicarij (quos aliqui vocat Capellanos aut Chorifocios) nomini suo respondeant, nec tempore diuinorum alijs psallentibus, ipsi extra chorum spaciēter, desideant, confabulentur, aut aliud quid agant in ecclesia, in populi scandalum. Sed canonicis in persoluendis horis canonicis & diuinis sint adiumento & onera specialia, ad quæ vel

vel ex fundatione, vel antiqua consuetudine, aut ecclesiarum statutis, obligantur deuote & diligenter persoluant, sub poena suspensionis; non à distributionibus tantummodo quotidianis, verum etiam à vicariarum suarum fructibus, donec negligentiam iuxta Decani & Capituli iudicium emendent.

DE QVARTO MEDIO REFORMANDI EC clesiam per visitationem.

On alias sane melius, quam in visitatione deprehenduntur, corriguntur, & eradicantur errores & vicia quæ visitatoribus dormientibus seminantur, crescunt, & securū robur acquirunt. Sic in euangelio dicitur; Cum dormirent homines, venit inimicus homo & superfeminauit zizania, morū nimirum & doctrine corruptelam. Dormiunt prælati, qui non visitant; soli vigilat, & seruant custodias noctis, super gregem suum qui mala quæ metuuntur visitatione præcidunt. Et quoniam semper oportet eos in sibi commissas oues habere oculos intentos, speculatores appellantur; Speculatorem, inquit propheta, dedi te domui Israel. Nec aliud est episcopus, etiam ex nomine, quam speculator. Hinc etiam apostolus; Attendite vobis & vniuerso gregi, in quo posuit vos spiritus sanctus episcopos. Et vniuerso, inquit, gregi, quod visitationem requirit, vt episcopus nemini desit. Quale exemplum dedit ipse de se Apostolus, non semper prædicans, sed visitans etiam suos, quos ad Christum conuerterat, vt exploraret, vtrum seruarient doctrinas & traditiones apostolorum & seniorum. Sic habito Concilio Hierosolimitano in quo Apostoli & seniores

E : statuerant

statuerant, quo nam pacto lex vetus sepeliri deberet, ait ad Barnabā Paulus: Reuertentes visitemus fratres per vniuersas ciuitates, quo modo se habeant. Qualium visitationum frequens mentio est in actis apostolorum Capite. xx. commemorat episcopis Asiaticis labores suos, ac tandem contestatur eos in hæc verba: Qua propter contestor vos hodierna die, quod mundus sum à sanguine omnium: Non enim subterfugi, quo minus annunciam vobis omne concilium dei. Qua sane contestatione pronunciat reos sanguinis omnium pereuntium animarum, episcopos illos, qui oues suas non requirunt. Visitatione igitur opus est, cum archidiaconali, tum episcopali, atque archiepiscopali, & eorum, quibus hoc muneris incumbit ad extirpandos errores ac vitia, & mores bonos plantandos, eosq; in vsu & vigore suo retinendos. Hactenus autem (quod negare nō possumus) alto somno dormierunt episcopi, de archidiaconorum visitatione securi, qui speciem quandam visitationis retinuerunt, sed deformem, & prauorum officialium seu visitorum questu viciosam ac reprehensibilem. Nunquam profecto, quod nunc sero quaerimus, tot hæreses & secte, moresque corrupti eousque inualuissent, nec iaceret a deo disciplina ecclesiastica neglecta, si recte visitatum ab episcopis & archidiaconis, & his, quibus hoc muneris incumbit, fuisset. Quapropter archidiaconis quidem totius Concilij auctoritate mandamus & præcipimus, vt abusu correcto, visitationem instituant ad formulam Reformationis, nec quenquam sinant in vicij, pecuniæ vel munerum causa, hæere, iuxta superiores nostras constitutiones, sub poena quam episcopi vel superiores dignam iudicauerint. Episcopos autem requirimus, vt frequentius per hoc triennium visitent suas Dioceses, cum ad extinguendas heresum & schismaticum reliquias, tum vero vt archidiaconales & inferiores visitatores obseruent, atque in ordinem redigant. Nam nisi hoc fiat, verè dum est, inferiores visitatores suum morem retenturos.

DE NOTARIO IN VISITA

tionem adhibendo

Statuimus ad hæc, ut visitationibus adhibeatur Notarius qui sit sacerdos, aut saltem clericus non coniugatus.

DE VISITATIONE EXEMPTORUM & non exemptorum.

Cautum est in reformationis formula, ut à visitatione episcopali nulla ecclesia esset libera seu exempta, propterea, ut opinamur, quod exempti multi ab institutis suis late deflexerunt, & populum grauius irreligiosa vitæ conuersatione & moribus corruptis scandalizent; induceretur autem ecclesiæ turpis facies, plurimaque in populo scandala nascerentur, si visitationis ac reformationis non exemptis, exempti quos oportebat esse potius reformatos, hærent perpetuo in eodem luto. Verum quum in hoc negotio deesset episcopis summi pontificis autoritas, Cæsarea Maiestas recepit se velle cum summo Pontifice agere, ut operi huic tam sancto, sanctitas eius se accommodaret. Quod ipsum vtrum iam factum sit, nec ne, nondum ad nos peruenit. Idcirco statuimus interea, donec de hoc reddamur certiores, ut episcopus quisque visitet omnes sibi subiectos, non exemptos, licet sint per archidiaconos aut alios prælatos visitati, Exemptis vero, ne quid in se patiantur episcopi desiderari eorum quæ Cæsarea Maiestas serio requirit, suum visitandi studium atque operam offerant, hoc periculoso præsertim tempore. Et nihilominus præsentis Consilio statuente, requirimus, & à reuerendis Coepiscopis nostris suffraganeis in eorundem Diocesium requirendos censemus, omnes exemptorum prælatos & visitatores, ut munus suum strenue exequantur, reformentque subditos suos, iuxta Reformationis Cæsareanæ (quam sibi comparare quisque teneatur) formulam, & Cæsareæ Maiestatis mentem. Qua in re si fuerint negligentes, & non cum effectu reformationem exequantur, tum episcoporum erit, ut negligentiam hanc, aut summo pontifici, aut Cæsareæ Maiestati significent, quo prospiciatur eis de remedio oportuno.

De

DECRETA SYNODI PROVIN
DE VISITATIONE HOSPITA

lium etiam exemptorum,
CVM Republicæ, sed præcipue episcoporum interfit, vt vi-
sitentur ac restituantur hospitalia, quippe quod episcopi sint,
& esse debeant, patres pauperum, & infirmorum, nec ferendum
eis sit, vt eleemosynæ debitæ eis subtrahantur, Statuimus hospie-
talia omnia esse diligenter & magna cura visitanda, impetrandū
que ordinarijs a summo Pontifice, Cæsareæ Maiestatis intercessio-
ne, priuilegium visitandi & reformandi etiam exemptorum hos-
pitalia saluo tamen in alijs exemptionis iure.

DE AVTHORITATE QVA OPOR-
tet visitatores episcopales præditos esse.

ERit quoque visitatoribus episcopalibus opus flagello euan-
gelico, & ecclesiastica coercendi potestate, vt vendentes & e-
mentes, scorta, nequitias, imposturas, omnemque turpitudinem
ex Ecclesia eicere valeant. Proinde decernimus, vt Episcopi &
Prælati, mittentes aliquo, vbi ipsi fuerint negotijs alijs occupati,
suos visitatores, instruant eos etiam autoritate ac potestate suffi-
cienti, rebelles ac criminosos per censuras ecclesiasticas coercendi,
& vicia vt magna vel parua fuerint castigandi.

DE FORMVLIS INQVIRENDI
in visitationibus

 QUANTVM nulla certa inquirendi regu-
la, ob rerum omnium instabilitatem, & diuersos ca-
sus, qui subinde accidunt visitatoribus, potest præ-
scribi, expedit tamen, extare formulas, ad quas pro-
diuersa locorum, ordinum, & ecclesiarum condi-
tione, aliter atque aliter inquisitionem suam illi instituunt, & quibus
submoni torn loco vti possint. Quæ si non inuentiantur æditæ,
quo visitatores hoc onere leuemus, dabimus pijs & eruditiss ali-
quot viris negotium, tales formulas, etiam suffraganei s nostris E-
piscopis

piscopis communicandas, colligendi ac scribenpi.

DE SVMP TVM ET PROCVRA
tionum in uisitatione exigendarum moderatione.

Emper mansit extra controuersiam eos qui uisita-
rentur debere suis uisitoribus sumptus omnes,
dicente Apostolo, Quis plantat vineam, & de fru-
ctibus eius non edit: Quis pascit gregem, & de lacte
eius non manducat: Si nos spiritualia uobis semina-
uimus, magnum est, si carnalia uestra meramus? Sed quoniam
frigescente charitate, populus non ut olim benigne & liberaliter
succurrit Ecclesiarum necessitatibus, & grauibus insuper exactio-
nibus Ecclesiae per hanc tempestatem atteruntur: ne uisitatio sus-
perueniens, fiat onus inportabile, & offensionem demus, ut A-
postolus loquitur, Euangelio, Requirimus reuerendos Compro-
uinciales Episcopos, nostros Suffraganeos, ut quando non per se,
sed per Commissarios uisitabunt, non fiant uisitandos supremis
erectionum ac procurationum iuribus grauari, neque enim de-
bet filij thesaurizare parentibus, sed parentes filijs: Praecipimus
que & mandamus uniuersis & singulis nobis inferioribus uisita-
toribus, ne superfluum famulitium in comitatum assumant, &
uictualium sumptu mediocri, pro sua decentia, sint contenti. De
parochis uero, ubi tenues sunt redditus, & paucus est populus
ordinamus, ut uisitandi uocentur ad vicinum aliquem illius Des-
canatus, seu regiunculae locum, & moderatum tantummodo sub-
sidium conferant in sumptus communes. Caeterum si pauperis
cuiuspiam parochiae necessitas requirat uisitationem personalem,
cum hac uisitatores agant benigne, & ad exemplum Apostoli
Pauli, qui malebat manuum labore uictum sibi & suis quaerere,
quam quemquam grauare, Ecclesiae pauperi de suo, quod a locuple-
tiori ecclesia habent, seruiant.

De

DE SINODOR VM CELEBRATIONE MEDIO QVIN to, Ad Reformationem exequendam necessario

Magno status ecclesiastici, imo Reip. Christianæ detrimento sero quærimur. Synodos vel intermissas, vel non recte hactenus fuisse celebratas. Quarum necessitas hinc intelligitur, quod vbi deficit visitatio, vbi officiorum non est cura, vbi examen & studia bona iacure neglecta, solæ restant Synodi, seu Concilia in nomine Christi congregata, idonea non tantum ad bonorum morum plantationem, & extirpationem malorum, verumetiam ad mediocrum, seu viarum, quibus ad istas Pertingimus, restitutionem, cum primis valentia. Siquidem in Synodis redintegratur vnitas, studetur corpori in sua integritate conseruando, vbi ea, quæ in visitatione non dabatur exequi, executionem studijs communibus assequuntur, vbi de capite & membris, de fide & pietate, de religione & cultu diuino, de moribus, de disciplina, de obedientia, de iudicijs & rebus omnibus, ad bene Christianeque viuendum commodis vel necessarijs, tractatur atque statuitur, vt verissime in Reformationis formuladicatur; Salus Ecclesiæ, terror hostium eius, & fidei catholicæ stabilimentum sunt synodi, quas etiam rectissime corporis Ecclesiæ nervos dixerimus: Neglectis enim synodis, non aliter ecclesiasticus ordo diffluit, quàm si corpus humanum nervis soluetur. Idcirco statuimus, vt synodus diocesana quotannis bis, pro veteri quidem more, sed iuxta Reformationis formulam religiosius & meliori cum fructu celebretur. Suffecerit tamen in diocesi Leodiensi, propter eius latitudinem & multitudinem Prælatorum, semel quotannis recte & studio feruenti celebrare. Synodum vero prouincialem volumus iuxta Basiliensis Concilij decretum, singula

lo quoque triennio cogi debere.

DE SVMTIBVS, QVOS IN SYNO
dis faciunt Decani Collegiorum & Pastorum.

Decani Collegiorum accedentes Synodum; pro suis Collegijs in religionis officio & dignitate sua conseruandis, & Decani rurales pro iuxta regiunculae Parochis, Deo utique militant Nemo vero, vt Apostolus ait, militat vnquam stipendijs suis. Propterea decernimus & statuimus, vt pro numero dierum, quibus concilium durat, conferant Decanis suis Collegia & Parochi subsidia, in sumptus, quos necessario facere debent, absque omni tergiversatione. Qua in re tam iusta, si qui rationis & æquitatis obliui, reddiderint se difficiles, visitatorum nostrorum erit hos tales non modo compellere ad id, quod iure diuino debent persoluendum, verum etiam pœnas ab eis pro iniquitatis modo exigere.

DE NOVIS CONSTITVTIONIBVS
in Synodis ædendis.

Statuimus quoque, vt in Synodis communibus consilijs decernatur, de tollendis abusibus & moribus corruptis, quos contigerit ad Synodi iudiciũ referri, disciplina ecclesiastica castigandis. Et si opus sit, canones veteres renouentur, aut noui in nouis casibus, iuxta sacram scripturam, Patrum sanctiones, & recte rationis iudicium condantur: id quod modo nos quoque ex his quæ ad Synodum relata sunt, facere decreuimus.

F De

DE MEDIO

SEXTO AD REFORMATIO

nis executionem necessario.

Extum medium ad exequendam Reformatioem
 efficax, est Iurisdicctio ecclesiastica, qua tanquam su-
 premo refugio compelluntur, qui sponte non dus-
 cuntur ad vitæ emendationem. Hanc Christus Ec-
 clesie in Petro pro ecclesia confitenti ipsum esse fi-
 lium Dei, promisit, quando dixit: Tibi dabo claves regni celo-
 rum, Quodcunque ligaueris super terram, erit ligatum & in cœ-
 lis: & quodcunque solueris super terram, erit solutum & in cœlis.
 Quam promissionem non ad vnum Petrum pertinere, sed in om-
 nes apostolos transmiffam, alio loco insinuat, vbi dicit, Amen di-
 co vobis, quodcunque ligaueritis super terram, erit ligatum & in
 cœlis: & quodcunque solueritis super terram, erit solutum & in cœ-
 lis. Ecclesie igitur sunt claves istæ ligandi atque soluendi datæ,
 quas non ab hominibus, sed à Christo accepit: vt absque diuinæ
 authoritatis contemptu contemni non possint. Quapropter Chri-
 stus præcipit, vt eum qui Ecclesiam ius dicentem non audierit
 pro Ethnicis habeamus & Publicano. Tanta est ecclesiasticæ iur-
 isdictionis vis & potestas. Hac coercentur obstinati in sceles-
 ribus, peruicaces, rebelles, flagitiosi, & contumaces. Hac vsus est
 beatus apostolus Paulus, quando Corinthium, noueræ suæ stu-
 pratorem, tradidit Sathanæ: Ego, inquit, absens corpore, præfens
 autem spiritu, iam iudicauit vt præfens, Eum, qui sic operatus est
 in nomine domini nostri Iesu Christi congregatis vobis & meo
 spiritu, cum virtute domini Iesu, tradere huiusmodi hominem Sa-
 thanæ in interitum carnis, vt spiritus saluus sit in die domini no-
 stri Iesu Christi. Hac item vsus est aduersus Hymeneum & Ale-
 xandrum,

xandrum, qui operum conscientiam quæ fidei rectæ congrueret repellentes, circa fidem naufragauerunt, quos tradidit Sathanæ, vt discerent non blasphemare. Et increpat beatus Apostolus Corinthios, apud iudices infideles & Ethnicos iudicio contendentes; An nescitis, inquit, quoniam sancti de hoc mundo iudicabunt? 1. Corin. 6
 & si in vobis iudicabitur mundus, indigni estis qui de minimis iudicetis: Nescitis quoniam angelos iudicabimus, quanto magis secularia: Et per ironiam subdit: Secularia igitur iudicia si habueritis contemptibiles scilicet qui sunt in Ecclesia, illos constituite ad iudicandum Ad verecundiam vestram dico. Sic non est inter vos sapiens quisquam, qui possit iudicare inter fratrem suum, sed frater cum fratre iudicio contendit, & hoc apud infideles: Quibus permoti rationibus, decreuimus cum præsentì Synodo, iudicia ecclesiastica in primis reformanda esse. Et quidem in hanc rem antecessores nostri sancti Coloniensis Ecclesiæ Archiepiscopi, Theodoricus & Ropertus quædam statuere, post quos antecessor noster Hermannus, anno vigesimo nono, copiosorem nostræ Curiæ Reformationem ædidit, quæ & in Prouinciali Concilio, anno trigésimo sexto, communi omnium consensu publicata atque recepta est. Verum cum prohibente hominum malicia, non sit Reformatio illa per hanc tempestatem sortita per omnia executionem, Decreuimus hanc primum in Diocesi nostra diligenter exequi, & omnes Curiæ nostræ Officiarios iureiurando astringere ad eius obseruantiam. Requiritur quoque & monemus reuerendos confratres nostros Suffraganeos Episcopos, vt & ipsi secundum hoc exemplar, prout melius videbitur congruere saluti & tranquillitati subditorum, suas quoque Curias reformat & executionem reformatæ iurisdictionis, episcopali sua authoritate inferioribus omnibus ad eundem modum, hoc est, per ius iurandū imponat
DE IMPEDIENTIBVS EXECVTIONEM
 mandatorum & sententiarum iudicum Ecclesiasticorum.
F 2 Ecclesi

Cclesiasticus iudex officio suo nequit perfungi, vbi Magistratus & seculares homines, contumacibus, flagitiosis, & rebellibus patrociniū ferunt aduersus ecclesiastica iudicia, vel ea impediunt. Idcirco mandamus omnibus Magistratibus, Præfectis, Iudicibus secularibus, & quibuscunque Ecclesie filijs, ne quis ad iudicium ecclesiasticum vocatus, aduersus dei ordinationem, vnde est ista potestas, & sacros canones, patrocinetur, aut quouis modo impediatur mandatorum & sententiarum Ecclesiasticorum iudicum executionem, sub pena excommunicationis, qua nisi admoniti resipiscant, sint plectendi. Pnssimū quoque Imperatorem nostrum, & Principes seculares, quorum ditiones in prouinciam nostram excurrunt, vel intra eius ambitum continentur, duximus totius Concilij nomine, tanquam iusticie patrocinatores inuocandos, vt ditionum illarum Satrapis, Præfectis, Iudicibus, Magistratibus, suisque vicarijs mandare ac præcipere velint, ne ecclesiastico iudici, brachium seculare petenti, illud denegent, aut cuiuscunque exceptionis per reos propositę occasione differant, etiam si nullitatem exceptio concernat, quemadmodum iure communi cautum est.

NE IUDICES SECVLARES DE matrimonialibus & alijs spiritualibus causis iudicent.

Vum matrimonij Sacramētum, vt Sacramenta reliqua, in thesauris Ecclesie numeretur, nec sit civilis quidam Contractus, vt olim putarunt Ethnicis, ad solius Ecclesie iudicium, præsertim vbi quæstio iuris versatur, eius discussio pertinet. Idcirco statuim⁹ cum presenti Concilio, & sub excommunicationis pena prohibemus ne Magistratus aut iudices seculares, in matrimonialibus aut alijs
spiri

spiritualibus quibuscunque causis, ad cognitionem solius ecclesiastici iudicis spectantibus, inter suos subditos aut alienos iudicent, nec dispensandi aut transigendi potestatem in matrimonio ac gradibus prohibitis sibi usurpent; Sed eiusmodi causas omnes ad iudicium ecclesiastici cognitionem & definitionem remittant.

 **CENSVRAE ET
DECRETA LATA PRO AB
usuum & viciorum ad Synodi iudicium
perlatorum, emendatione.**

NE QVIS RECIPIAT AVT FOVE
at monachos & sanctimoniales, sui instituti desertores
ac fugitivos apostatas, subexcommunicationis poena

Vlla re magis per hanc tempestatem foedata est Ecclesiae Christi facies, quam profugorum Monachorum & sanctimonialium perfidia atque flagitijs quorum vt erat vitae institutum arctum prius & sanctum, ita eo abiecto, absque omni freno ad quæuis flagitiorum genera prouoluti sunt; his enim authoribus natae sunt haereses, sacrilegia, incestuosa connubia, & sacrorum omnium profanatio. Nec ab alijs magis quam his, quos isti seduxerunt, sunt haec mala defensa atque promota. Ideo magna seueritate opus est, vt flagitiosissimum hoc genus hominum reprimatur, atque ab Ecclesia fidelium, videlicet ne plures eorum contagione inficiantur & pereant, submoueatur. Proinde quod nuper in dioecelana Synodo nostra decreueramus, nunc renouamus, & eius innixi authoritati, qui dixit: Quicquid ligaueritis super terram, erit ligatum & in caelis; Sancimus vnamini totius Concilij consensu, iudicio ac sententia

tia, ac præcipimus, ne quis cuiuscumque status vel conditionis fuerit, posthac Monachos vel monachas fugitivos, & extra superiorum suorum obedientiam vagantes, quos nouerit veridica aliorum relatione, aut superiorum testimonio, vel alio quouis modo esse tales, recipere, fouere, aut ad Sacramenta vel ecclesiastica ministeria admittere ausit, sub excommunicationis, quam ipso facto incurrant pœna, qua & sacri Canones feriunt eos, qui huiuscemodi fugitiuis apostatis atque excommunicatis communicant.

DE MONACHIS, SANCTIMONIALIBUS, & Sacerdotibus coniugatis.

Relatum ad Consilium est, apostatas illos varia vitæ genera sectari; quosdam enim seculare institutum in omnibus assumpsisse, & pudicitia, quam Deo consecrauerant, prostituta, Monachos sanctimonialibus, duplicato incestu, sub coniugii prætextu adherere. Quo vicio & sacerdotes, ac maiorum ordinum quidam Clerici contra sacros canones se contaminarunt. Quosdam vero viduis & foeminis secularibus se copulasse. In quo gradu & sanctimoniales quædam Deo sub velamine dicatæ, se viris coniugii nomine prostituerunt; quas nuptias omnes, quia priorem fidem irritam fecerunt, Deo abominabiles atque execrabilis, vti nuper in synodo nostra diœcesana declarauimus ita nunc quoque totius Concilii approbatione ac iudicio declaramus & pronunciamus illicitas prophanas, sacrilegas, atque incestuosas esse, & nusquam tolerandas, & anathemati eos omnes, qui ita contraxerunt, esse innoxios; prolesque inde susceptas, illegitimas esse nec aliter quam spurios & nothos habendas, ac proinde hæreditario nomine parentibus suis neque in mobilibus, neque in immobilibus succedere posse aut debere.

DE CONCVBINARIIS MONACHIS vel sacerdotibus.

In

27. q. 1.
Nuptiis.
PRIN.

Enterho genere versantur Monachi apostatae, qui ministerijs ecclesiasticis perfunctur, & scortis seu concubinjs adhærent. Quorum quidam religionis suæ habitum penitus abiecerunt, quidam non integrum sed partem eius ob metum retinuerunt. De quibus statuimus, vt seueriori ordinis disciplinæ pro tanti scandali expurgatione submittantur, & carnis suæ petulantiam poenitentia & afflictione mortificent. De sacerdotibus vero, & clericis beneficijs, quibus concubinæ vel fœminæ, de incontinentia suspectæ, seu cum quibus ipsi ante hac de fornicatione diffamati fuerunt manifeste cohabitant, vt nuper in synodo diocelana, ita nunc quoque totius Concilij consensu & approbatione decernimus & pronunciamus, eos qui tales fœminas apud se detinent, sententiam suspensionis ab officio & beneficio incurrisse; Mandamusque & præcipimus, vt iuxta nouissimam declarationem, eas tam procul è vicinia submoueant, vt commertijs nõ detur facilis occasio, & suspitiones omnes vitentur; ipsas vero fœminas, si post hac in domibus vel vicinia permanserint, censemus excommunicationis censura plectendas; Volumus quoque & iubemus, vt Ecclesiarum prælati sententiam memoratam contra concubinarios notorios, & de concubinato suspectos, diligenter exequantur; alioqui nostrarum partium erit eorum negligentiam supplere, & poenas dignas pro ea exigere. Quod si quilibidinis furis correpti, instar equi & muli, quibus non est intellectus, suspensionis poena non emendentur, aut his nostris mandatis facto contrario docuerint se non velle parere; contra hos tales ad vltiorem beneficiorum priuationem, aliasq; duriores poenas decreuimus & censuimus esse procedendum.

DE MONACHIS QUI EXTRA Obedientiam degentes diuina tractant & populo Sacramenta administrant,

In

DECRETA SYNODI PROVIN

N genere quarto versantur Monachi profugi, qui extra Obedientiæ iugum & ordinis sui obseruantiam aliq̄ in habitu aliq̄ habitu cū Religioereiecto degentes, regimini se intromittūt, Ecclesiarum, Sacramenta conficiunt & populo administrant, cum sint ipsi excommunicati, & Sacramentorum omnium expertes; Confessiones audiunt, cum absolūendi non habeant potestatem, multis modis & populo imponentes & seip̄os censuris grauioribus illaqueantes: Nonnunquam etiam dogmata falsa disseminantes; quos cum animaduertimus esse propria quædam instrumenta, quibus Ecclesiastica Disciplina subuertatur, & pietatis obtenta specie tam sibi quam populo perniciem adferre; Mandamus & præcipimus sub anathematis vinculo, ne quis tales Ecclesiarum Regimini aut Sacramentorum administrationi admoueat.

DE SANCTIMONIALIBVS RELIGIONIS SUÆ HABITUM SUBINDE MUTANTIBVS.

His finitimæ sunt Sanctimonialiales quædam, Religionem bene & sancte institutam professæ, quas accepimus Religionis suæ habitum subinde deponere, & vestes seculares Religionis tædio sibi aptare, non absque graui fidelium scandalo, & Status sui ignominia; Quippe quod sicut mulier impudica cum veste pudorem, ita Sanctimonialis Religionem cum veste, Quam indignitatem prohibere volentes, præcipimus ne qua Religiosa virgo sub excommunicationis pœna habitum alium, quam suæ Religioni conuenientem sibi induat, aut alia videri velit sponsa Deo consecrata, quæ ea quam se esse profiteatur.

DE REQVIRENDIS OMNIS GENERIS APOSTATIS VT RESIPISCANT, & VT AD INSTITUTA SUA REVERTANTUR.

Iam

Am licet Apostotarum, & eorum qui missa ad a-
 ratrum manu retro spexerunt ad seculum, & se in-
 eptos reddiderunt regno dei, alius alio grauius im-
 pegerit: & quidam humanitate propter errorem cō-
 munem, & eorum qui cum prohibere hūc cursum
 potuissent, officium neglexerunt conuiuentiam. Alij seuera vlti-
 tione, ob maleuolentiam & impietatem digni videantur: in hoc
 tamen sunt omnes pares, quod Religionis suæ vota illa solemnia,
 quibus se Deo præ ceteris mortalibus nuncuparunt, timore Dei &
 æterna animæ salute postpositis, perfide soluerunt. Quæ profecto
 magna est impietas. Enimvero Propheta Baruch, deos Gentium
 falsos, a Deo vero hoc veluti signo proprio discernit: Quod falsi
 si illi, votum quo se quis obligauerit, nec tamen reddiderit, non re-
 quirant; Deus autem verus requirit. Vnde perspicuum est securos
 illos votifragos, apostatas, qui sibi persuadent Deum vota
 non requirere, habere sibi persuasum Deum esse falsum, quales
 sunt dñi Gentium, quod vel cogitasse horrendum idololatriæ sce-
 lus est. Petrus quoque in actis Apostolorum testatur eos, qui com-
 munem vitæ societatem, qualis olim inter Apostolos erat, & nunc
 apud Religiosos conseruari debet, semel receptam deserunt, tenta-
 re Spiritum sanctum, & mentiri non hominibus, sed Deo. Idcirco
 duximus eos omnes salutis de qua periclitantur, grauius admo-
 nendos, & vno nomine requirendos, quibus & præsentis Synodi
 autoritate inuocato Christi nomine, quem sceleratis suis factis ab-
 negarunt, Mandamus & præcipimus, vt relictis falsis coniugibus
 & Concubinis, si quibus adhærent, postpositis que negocijs, qui-
 bus se implicuerunt, habitum Religionis suæ resumant, & ad suū
 quique Monasterium reuertantur, vbi pœnitentiam saluta rem ad
 diuinam vltionem auertendam, veniamque erratorum impetrā-
 dam, humiliter agant.

Baruch. 6
 Num. 30
 Deute. 24

Act. 5

DE ABIVRANDA HAERESI, ET

G commus

c. finali
De Regu.
laribus.

pollicentes, paterne recipiant ad poenitentiam tolerabilem; quam emendatione eorū perspecta, sensim minuant, vt sanent, non intērimāt suas oues. Quod si forte casus sit, vt in monasteriū & locum propriū absque scandalo recipi poenitētes nequeāt, curent eos in alio eiusdē ordinis monasterio, secundū Iuris canonici dispositionē recipi. Nec eos tantū qui intra Diocēseos nostrę pomeria cōtinent, cogi volumus, vt huic muneris suo satisfaciāt, sed oēs vbiq; locorū p̄ totā Prouinciā. Proinde requirimus & monemus Reuerendos confratres nostros suffraganeos comprouinciales Episcopos, vt ad eundem modum & ipsi suarum Diocēsium Prælatos requirant & cogant, resipiscentes ac vltro redeuntē, benigne ad modum prædictum recipere.

DE REFRACTARIIS ET IN

errore persistentibus vi cogendis.

Quod si qui apostatæ & ordinis sui desertores, fascino diabolico & viciorum amore excoecati atque illaqueati, non patiantur se inuitari ad vitæ emendationem, aut ad Ecclesiæ sinum benigne adduci, eos decernimus, post spretam benevolentiam nostram paternā vi cogendos, per Dei ministros illos qui gladium tenent ad vindictam malorum & laudem bonorum vt intrare vel inuiti compellantur, qui sponte reuerti volebant. Idcirco Consiliū totius nomine, per authoritatem Domini nostri Iesu Christi, qui nos vocauit, & cuius causam agimus, requirimus Christianos Principes Magistratus seculares, & quotquot potestatem coercendi malos habent omnes, vt suo ministerio ad laudem Dei, & Ecclesiæ, cuius sunt filij, salutē perfungentes, obstinatos apostatas, monachos & sanctimonialē in suis sordibus & rebellionē hærētes, seductores quoque fidelis populi, eis indicatos, potenti manu capiant, tradantque suis superioribus aut monasterijs, poenitentiæ seueriori salutari tamen, submittendos.

¶ De Apostatis qui sub prætextu dispensationum apostolicarum,

vota

communione schismatica vitandi.

Similiter requirimus, & paterno affectu monemus monachos & sanctimonialis apostatas, sacerdotes, sui ordinis & disciplinae desertores, clericos & laicos, eosque omnes qui communione schismatica, aut prauorum dogmatum contagione per hanc tempestatem se ab unitate Ecclesiae Catholicae, extra quam non est salus, separarunt, ut haeresi schismateque omni abiurato, absolutionem & reconciliationem a Sede Apostolica, vel eius quibus hoc muneris delegatum est, petant, studeantque deinceps in unitate communionis & fidei cum Ecclesia sancta Catholica permanere. Propter eos vero Prouinciae nostrae incolae, qui sibi arbitratur utriusque speciei communionem a Caes. M. permissam, operae precium duximus de hoc iterum ferre nostrum iudicium. Proinde Caes. M. Declaratione maturo iudicio lecta atque expensa, quod in nupera synodo nostra fecimus, nunc totius Concilii sententia declaramus omnibus prouinciae nostrae fidelibus, nihil tale in religiosis, catholicissimisque Imperatoris Declaratione qua suam mentem exposuit, inueniri, quin potius contrarium: siquidem expressis & disertis verbis a catholicis Imperii Statibus, & eorum subditis, serio valde exigit, ne quid in sacramentorum administratione praeter Ecclesiae catholicae consuetudinem immutet, aut immutari in suis ditionibus ullo pacto permittat. Cui Caes. M. plane catholicae & christianae ordinationi decreuimus. Nos, tanquam Archiepiscopus & Princeps Elector per Dei gratiam Catholicus, cum Reuerendis confratribus nostris coprouincialibus Episcopis & principibus, eadem gratia diuina concedente similiter catholicis, fideliter & obedienter per omnia obtinere: Id quod & alioqui pro nostra erga sanctam Ecclesiam deuotione, studio pacis & unitatis, quae diuino illo sacramento significatur, conseruandae, eramus facituri. Praecipimus ideo, & auctoritate presentis synodi in nomine domini nostri Iesu Christi conuocatae, mandamus omnibus Prouinciae nostrae incolis, qui Christiano nomine censentur, ut corporis & sanguinis Christi veritatem sub vna sacramenti specie percepisse contenti, vin-
culum

culum pacis cum gratiarum actione seruent.

VT SACERDOTES AB HÆRE-
ticis reuertentes, non statim inuolent ministerijs Ecclesiarum.

CAueant autem sacerdos siue Religiosi siue Seculares ab hēreticis vel schismaticis ad Ecclesiam reuertētes, se ministerijs diuinis statim ingerere, & sacrificare, aut Sacramenta populo administrare, etiam si maxime id nō more hēreticorum, aut schismaticorum, sed secundū Ecclesie Catholicę ritum facere velint, priusq̄ sint absoluti, Ecclesie reconciliati, & officijs ac ministerijs suis, irregularitate sublata, restituti; ne dānationē grauiorē incurrāt, propter irregularitatis impedimētum, quo tenentur per sacros Canones illaqueati.

VENIÆ SPE PROPOSITA BR-
rantes omnes ad ecclesiam Catholicam reuocandos.

NĒ vero pœnarum seueritate proposita, reuerti ad Ecclesiam ab hæreſi cupientes, auertamus & retropellamus, & non potius etiam duros & obstinatos veniæ blandimentis emolliamus, atq̄ ad pudorem & resipiscētiā inuitemus; In omnibus cuiuscunq̄ sint status, gradus aut conditionis, ad mentem cum filio prodigo redeuntibus, resipiscētib; atque ad Ecclesiam, patris sui domum, vnde aufugerant, ab hæreſum & schismatum lenocinijs cupientibus reuerti Ecclesie valuas, quantum in nobis est, aperimus, & facilem ignoscētiā pollicemur; Requiriturque reuerend. confratres nostros suffraganeos Episcopos, vt animo volentes, boni pastoris officium esse, non imperare cum austeritate & potentia, sed in firmas oues consolidare, ægrōtas sanare, confractas alligare, perditas per deserta querere, atq̄ in humeris reportare; Patris itē boni officii esse prodigo filio a lōge reuertēti veniē propositiōe occurrere; studeant etiam ipsi errantes ad resipiscētiā, & Ecclesiam reuocare. Omnib; vero Prelatis Abbatibus Prioribus, Guardianis, & Monasteriorū vtriusq̄ sexus superiorib; mādam; vt penitētiā durōs suos subditos & vltro reuertētes veniāq̄ petētes & emēdationē

Ezecl. 34.

Luc. 15.

G 2 pollicen;

vota religionisque sue instituta deseruerunt.

A Postatæ quidam extra Monasteria sua degunt, superioribus rebelles, & ad rebellionem alios sollicitantes; tanto nocentiores in Ecclesia quâto hostis domesticus externo perniciosior est; qui nequitiam suam velant dispensationum apostolicarum prætextu, quas plerunque vel in Curia, vel à Pœnitentiarijs summi pontificis aut legatis & Nuncijs Apostolicis, surreptitijs, vel allegatione causarum falsarum impetrant. Et si causæ luri innixæ Bullis obtentis interferantur, tales tamen petunt sibi dari, atque impetrant earum examinatores & iudices, summo Pontifici, Legatis, Nuncijs & dispensatoribus ignotos, qui neque causas allegatas examinent, nec partibus legitime vocatis de earum veritate inquirent; sed simplici ter eorum libidini patrocinentur; aut si dantur iudices incorrupti & probitatis amantes, ijs Bullas suas non exhibent cognoscendas; & nihilominus secum dispensatum esse iactant, vtunturque dispensationibus obtentis, haud aliter quam si causas illas legitime verificassent, vnde non infrequenter plus malorum & scandalorum, quam à notorijs apostatis accipitur; nostrum vero non est sustinere in Ecclesia tantam imposturam, tamque licentiosam votorum violationem. Proinde statuimus & ordinamus, vt qui dispensationes tales obtinuerunt, in habitu & obedientia sue religionis, quam professi sunt, coram nobis aut reuerendis Comprouincialibus nostris Coepiscopis, compareant, atq; ita dispensationes suas exhibeant examinandas, & vocatis eorum superioribus, ac quorum intererit discutendas; aut si iam habitum temere & absque præuia bullarum examinatione deposuerunt, eum reassumant, & eousque in monasterio, ac sub obedientia se contineant, donec dispensationibus nobis ad examinandum oblatis, inueniantur non etiam summum Pontificem & eius legatos, vel alios dispensatores fefellisse, aut sinistre aliquid impetrasse. Quod si dispensationibus obtentis, aliter atq; iam statutum est voluerint vii, eos pro notorijs apostatis habendos vi-

tandos

tandos à Magistratu capiendos, & superioribus cum rebus omnibus quas habent, expensis tamen Monasteriorum, tradendos, ad eundem omnino modum, quo de apostatis iam decretum & statutum est, totius Concilij sententia decernimus & approbamus.

VT QVI HABENT ADMINISTRA
tionem Bonorum ecclesiasticorum vel officia, reddant rationem.

Accepimus in quibusdam Collegijs Thesaurarios fabricæ præfectos, & alios rerum administratores, vel officia spiritualia habentes, raro aut nūquam dare administrationum suarum rationem non sine suspitione infidelitatis, cui permagna datur occasio, vnde res Ecclesiarum diffluunt, & quæ à maioribus ad ornatum ecclesiarum magnis studijs congesta sunt, negligentia & fraude posteritatis turpiter dilabuntur: Idcirco statuimus & ordinamus, vt Collegiorum & Monasteriorum officiarum, quibus cura administrandorum & dispensandorum bonorum ecclesiasticorum committitur, iureiurando promittāt, se velle ea fideliter conseruare, tractare & ministrare, ac quotiescunque petuntur dare rationem, & ea quæ rationes conseruari debent. Diem autem certum computandi Decanus & Capitulum eis præfigant, sub pœna suspensionis ab officio, & emolumentorum perceptione. Ad hæc ordinamus, ne facile vbi sunt idonee personæ, vni plura quam vnum officia committantur, nisi sint natura connexa, aut personæ pauca, & valeat vnius industria tanta, vt pluribus sufficere possit. Statuimus quoque, vt iuxta Constitutionem felicis memoriæ Vuigboldi Archiepiscopi, antecessoris nostri, laici prouisoires parochialium Ecclesiarum, qui pro conseruatione ædificiorum, luminarium, & comparatione ornamentorum, instituuntur, nihil ordinent vel disponant, absque consilio sui plebani, cui

ni, cui bis in anno teneantur reddere rationem, vt si quid inordinate egerint, pro vtilitate, Ecclesiarum, prout secundum Deum & conscientias suas videbitur expedire, corrigatur, atq; reformetur.

V T C A M P A N A R I I S E V C V S T O
des religiose officia sua exequantur.

Elatum quoque ad synodum est, campanarios, seu custodes quosdam, quos alij matricularios vocant tam parochialium, quam collegiatarum ecclesiarum qui pallas, mappas, vestes sacras sordide & irreuerenter seruant, peraguntque ministeria sua prolixis bar-

bis horridi, ac nulla religionis veste à plebeis discreti; Statuimus igitur ne liceat campanarijs seu matricularijs nutrire barbam, aut in veste laica in ecclesijs circumsistere, sed ministeria sua in superpelliceis exhibeant, linteaque Ecclesie & Sacrarum, vt munda sint, diligenter asseruent. De eorum vero locione, quæ pertinent ad vsum sacrorum, illos admoneant sedulo, quibus hæc cura incumbit qui talium ablutionem fieri procurent per eos, quibus hoc per canones licet; sub pœna suspensionis ob officio & emolumentis, donec parent.

D E B E N E D I C T I O N E F O N T I S E T
paruulis tempore paschali baptizandis.

Noleuit grauis abusus in Collegijs quibusdam, qui tempore paschalis officij aquam omnibus baptismi ceremonijs benedicunt, quam postea effundunt; Statuimus propterea, vt nullum fontem seu aquam, Collegia posthac cõsecrent, cuius nullus est vsus, sed ceremonijs & benedictionibus vtatur, apud illum fontem Parochiesue, quæ intra Collegij septa, aut in proxima vicinia habent. Et vt orationes & ceremonie solemnes, quæ tempore paschali & pentecostes, baptismi adhibentur, habeant res eis respondentes; Statuimus vt pasto-

res

res & confionatores adhortentur, populum, vt paruulos natos in-
stante festo Paschæ, seruent baptizandos in vigiliam Pasche, & na-
tos festo Penthecostes instante ad festum Penthecostes vsque serue-
tur; si tamen nullum immineat vitæ periculum,

VBI ET QVIBVS HORIS DEBE ant paruuli baptizari,

Estanda est non minus laïcorum superbia, q̄ Pa-
storum eis obsequentium adulatio; qui contempta
Ecclesia proles suas volunt in suis domibus baptiza-
ri, & eò baptismi aquam deferri. Quæ ab usum pror-
sus rescindere volentes, statuimus, neminem alibi
quam in Ecclesia, quocūque loco natus sit, debere baptizari, excep-
tis Regum filijs, &c. quibus valeat secundum Concilium Vien-
nense deferri, Pastores vero, qui secus fecerint, ab officio suspen-
dimus, donec absolutionem a nobis obtineant. Similiter multos ab
usus & leuitates, quæ passim apud dignissimum illud sacramen-
tum admittuntur, amputare cupientes, prohibemus paruulos tem-
pore pomeridiano baptizari, sed quando ieiuni & sobrii sunt ho-
mines, & ad res tantas attenti. Si vero pauca sint in ciuitate aliqua
Baptisteria, & multi baptizandi, poterunt residui, qui apud sacrum
matutinale baptizari commode non poterant, tempore pomeridia-
no baptizari. Et si adsit digna populi frequentia, Pastor eos de bap-
tismi mysterijs doceat; præsertim, vt cogitent quanta sit Dei mi-
sericordia peccata abluentis, & nos in suos filios adoptantis. Præ-
terea vetamus, ethnicorum more, ab hoc sacramento magna con-
uiuia instruere, epulari, & ebrietate (vt passim homines parū Chri-
stiani faciunt) omnia miscere.

QVOD NON LICEAT RELIGIO- sis suscipere in fonte baptizatos, aut nuptijs interesse.

Quamuis

Quamuis religiosis omnibus interdictum sacris Ca-
nonibus sit, ne paruulos in baptismo suscipiant, aut
nuptiarum conuiujs intersint passim tamen hi Ca-
nones negliguntur, & Religiosi ad paruulorum sus-
ceptionem & nuptias inuitantur, vnde suspecta ple-
runq; nascitur & alitur familiaritas, & aculei nonnunquam in pec-
toribus relinquuntur; qui vt forte vbi arcta est cognatio, vel senec-
tus emortua desint, tamen nocet exemplum iunioribus propositu.
Idcirco Abbatibus, Prioribus, & Religiosis quibuscunque, suscep-
tionem paruulorum in baptismo, & nuptiarum conuiuia plane in-
terdicimus, quantauis necessitudine vel paruulis vel desponsatis iu-
gantur. Contrarium facientes, pro transgressione & scandalo dato
seuera pœnitentia decernimus castigandos.

COMOEDIAS QUATENVS

liceat in Monasterijs ludere.

Recipimus Comœdiarum actores quosdam, scœna
& theatri non contentos, transire etiam ad Mona-
steria monialium, vbi gestibus prophanis, amatorij
is, & secularibus commoueant virginibus volupta-
tem. Quæ spectacula, etiam si de rebus sacris & p̄is
exhiberentur, parum tamen boni, mali vero plurimum relinque-
re in sanctimonialium mentibus possunt, gestus externos spectanti-
bus & mirantibus, cæterum verba non intelligentibus. Ideo veta-
mus & prohibemus posthac vel Comœdias admitti in virginum
monasteria, vel virgines Comœdias spectare.

ABVSVS POPVLI IN audiendis Missis quomodo coercendus.

Nimãduertetes populũ & rudẽ simplicẽ religio-
nis antiquę & verę ignarũ, actiones ppe nullas in
missæ sacrificio, præter hostiæ sacræ factę oblationẽ
obseruare; & hic abusũ natũ i ciuitatib; vbi mul-

H tæ

DECRETA SYNODI PROVIN

tæ celebrantur missæ, vt ab altari ad altare discurrant, nulli sacrificio plene intenti. In oppidis vero & pagis cœmeteria circumambulent, & de rebus nonnunquam prophanis tractent, donec detur ad hostiæ elevationem signum, qua vel e longinquo conspecta ac salutata, putant se hominis Christiani officio abunde perfunctos. E salute fore populi fidelis existimauimus, si hoc vicium gladio spiritus excinderet. Idcirco Pastoribus & verbi diuini concionatoribus oïbus iniungimus ac mādamus, vt vbi irreligiosus hic abusus irrepsit, frequenter doceant populū de tremēdis atq; adorādīs missæ mysterijs, iuxta sãctorū patrum doctrinā, & ea quę in declaratione Cæsareę Maieſt. de missa tradunt; & qđ Cristianorū sit integro Sacramento auscultare, quo participes fiāt cōfessionis, quā sacerdos pro tota plebe facit, & omnium orationū, & benedictionis qua eos dimittit.

Et si quidē peccat ea in re tota, vt alicubi sit, rustica cōmunitas, censemus Præfectū loci requirēdū, vt abusum talē coerceat ac prohibeat. Qui si forte hoc facere recuset, prohibemus omnibus Pastoribus, Vicecuratis, & animarum curatoribus quibuscunque, ne quis eum absoluat, aut ad Sacramentorū perceptionē admittat, nisi certa fide polliceatur, se velle regulis istis ecclesiasticis obtēperare. Si vero paucorum istud vicium est, & moniti non emendent, cera, vel rebus alijs ad Ecclesiæ ornatum, vel pauperum subuentionem pertinentibus, pro arbitrio Pastoris & ædiliū mulctentur.

Et ne cui desint pietatis sub Missa exercitia, dabimus pñs quibusdam & eruditis viris negocium conscribendi diuino huic officio congruentes meditationes & orationes, pro populi simplicis capto, quas vel ipsimet legentes intra se reuoluant, vel e Parochi frequenti institutione addiscant.

QUANDO ET VBI CONVENIAT

simul plures Missas dicere.

Mentem sequentes formulæ, ad quam Reformatio instituta erat, Ordinamus, vt in Ecclesijs Parochialibus, ad quas

potissimum confluere solet populus in vnum collectus, & in minoribus Collegijs ac Monasterijs, sacerdotes, quibus dicendæ sunt missæ speciales, eas finiant ante solennis missæ euangelium, aut ad summum ante actionem, aut ab eius communione facta incipiant; ne populus in diuersa distrahatur. Vbi vero amplæ sunt Monasteriorum vel Collegiorum Ecclesiæ, sic in Oratoria distinctæ, vt in locis diuersis diuersus accipiatur populus, nec possint vni missæ commode omnes esse intenti, poterunt singulis populorum turmis singulæ missæ celebrari, quibus vnusquisque populus sit intentus: sub Concione autem nulli sacerdotum liceat in Ecclesia illa missam celebrare.

DE OBLATIONIBVS IN MISSA
faciendis.

Aria fuerunt olim in lege veteri sacrificia & oblationes, Christi perfectum sacrificium præfigurâtes, quas vnica Christus hostia in crucis ara consummauit, semetipsum pro nobis offerens. Hæc est hostia sempiterna, quam eandem in missa sacerdos eorum omnium nomine, qui Christum pro se oblatum cupiunt, offert ac sistit ante patrem. Fuerunt & aliæ Primitiarum, Decimarum & liberalium votorum oblationes, quibus in Ecclesia, præter sacrificia spiritualia, matationis viciorum, gratiarum actionis, laudis & seruitutis, quæ diuinæ maiestati debetur, successerunt etiam rerum temporalium ad vsu ministerij necessariorum oblationes, quas olim in primitiua Ecclesia magnis studijs offerebant in missa, quo suffragijs eiusmodi sacerdotes & Ecclesiæ ministros sustentaret. Vnde adeo locupletatæ sunt initio Ecclesiarum res etiam persequutionis tempore, tanta copia, vt post sacerdotum & ministrorum alimenta, partiti sint eas etiam in alimenta viduarum, orphanorum & pauperum; in vestes item & vasa ministerij, ornatum & fabricam Ecclesiarum; de quibus extant adhuc antiqui Patrum canones, ex

tant quotq̄ orationes, quas Secretas appellamus, sub Offertorio mis-
 sæ, quibus oblationes populi Deo commendantur. Qui mos of-
 ferendi semper fuit in populo fidei retentus ad nouissima vsq̄ ista
 secula. Verum res tam altæ originis & ratione tam sancta subnixta
 iam tota prope abire cœpit in deluetudinem, hominibus p̄ns causã
 & originem offerendi, ad altare ignorantibus, & impijs cupiditate
 sacerdotum vsum illum introductum calumniose asserentibus.
 Quamobrem diuini verbi concionatoribus, illis præsertim, qui de
 oblationibus populi non participant, ad cupiditatis speciem tollen-
 dam, præcipimus, vt populo veritatem rei istius & vtilitatem ex-
 ponant, hortenturque omnes sequi maiorum studia, vt vel exigui
 munusculi oblatione, suam pro rebus à Deo acceptis ostendant gra-
 titudinem, quo etiam preces ille in eos conquadrent; inculcentq̄ eis,
 quod Deus non tam ad dona, quàm ad voluntatem & mentem pi-
 orum respiciat; quanquam locupletes & diuites conuenit esse li-
 ciores, quo gratitudinis signum de se ampliores præbeant, & tes-
 tentur se à Deo ad Dei honorem & cultum habere, quicquid ha-
 bent.

DE OBLATIONIBVS PRO
 defunctis & exequijs pomposis prohibendis.

CVM mortuus sit Christus pro viujs & defunctis, offertur eti-
 am in Missa, non tantum pro viujs verum etiam pro defunctis.
 Quod rudes, & Sadduceis crassiores homines ignorantes, neque o-
 rant, neq̄ sacrificium expetunt, aut exequias aut iussa pro parenti-
 bus, liberis, cognatis, & amicis persoluunt; non aliter sane, quàm si
 cum corporibus simul & animæ extinguerentur. Mandamus id-
 circo, vt verbi diuini Concionatores populum hac de re diligenter
 ac piè informet & doceant, ne animæ amicorum in Christo de-
 functorum, suffragijs orationum & oblationis Christi fraudentur.
 Qui modus semper fuit retentus in Ecclesia, atq̄ etiam ante Chris-
 tum

tum apud Iudeos celebris. Neque enim ex vnico Machabæi facto concluditur, sanctum esse pro defunctis orare, & sacrificium offerre vt à peccatis soluantur, sed quoniam ita p̄i & de vera fide instructi Iudei, absque hæsitatione credebant; verum non probamus propterea pomposos & sumptuosos apparatus supra hominis conditionem, qui valent ad ostentationem potius opum quam vt defuncto suffragentur. Improbamus vero comensationes & ebrietates quibus post exequias quidam indulgent, quasi mortuorum amicorum memoriam vino abluere velint, vbi potius eadem via sequendum esse cogitare debebant.

DE PROCESSIONIBVS IN QUIBUS Sacra hostia cum Imaginibus sanctorum circumfertur.

Nihil prope tam sanctum est, quod secularium hominum vanitas non trahat in abusum; Ecclesia de thesauro Corporis Christi exultans, circumfert longis Processionibus, etiam extra sacras ædes Hostiam illam salutarem, videlicet simul representans itineris Christi historiam, qui dum quereretur salutem nostram in medio populi versatus est, & vniuersam Iudæam circumambulauit docens & ægrotos sanans, discipulis comitantibus; quam obrem & sanctorum reliquias & imagines eorum qui vestigia eius secuti sunt simul circumferimus; Significantes illos cum ipso regnare & triumphare in cœlis. Quæ memoria debet p̄is esse iucunda & læta. Verum huc secularis stultorum hominum vanitas irrepsit, & adhibentur etiam ludi prophani & scurriles, magno strepitu ac quasi ad bellum procedendum esset tympana pulsantur, & ociosa spectacula eduntur, rebus istis non cōgruentia, quibus populus delectatus, a rebus que processione aguntur, auocatur. Mādam⁹ idcirco, vt iuxta Celsi Maiestatis reformationē, quicquid nō valet ad deuotionē excitandā à processionibus remoueatur; Sed sint processiones cōposite, graues &

Patres dāt
& alias
Processio-
num ratio-
nes, quarū
præcipua
est fideles
quādo præ
lata cruce
procedunt
extra eccle-
siam & ad
eam reuer-
tuntur, ad-
moneri i-
mitationis
Christi,
qui desum-
mo cælo e-
gressus in
mundum,
per crucē
regressus
est in glori-
am patris.

modestæ

iuxta illud
quod in pe
regrini spe
cie ipse de
se in E.
maus ait:
Nonne o.
portuit
Christum
pati, & ita
intrare in
gloriam
suam.

modeste, absint risus, ioci, & confabulationes, & orent homines, aut
suauiter corde & voce modulentur; nec beatę Virginis aut alterius
cuiuslibet Săcti, plures q̄ imago vna vniuscuiusq̄ circū feretur, ne
videamur magnas & paruas, cultas & incultas statuas inspicere, &
nō sursum mētē in cœlū subducta, rē significatā potius cogitare, At v
bi populus vanus noluerit abusū hūc corrigere, & insolentiā prohi
bere, Mādamus & præcipimus sacerdotibus & clero, ne talibus pro
cessiōibus intersint, vbi irā dei nō vero misericordiā in nos prouoc
amus.

De stationibus & supplicationibus.

Quantū in processiōibus festiuis peccat turba populi, tātum
in stationibus & supplicationibus solet clerus peccare, & po
pulum deuotum nudis interdum plātis & capitibus incedentē, sua
insolentia, confabulationibus, cachinnis, incōpositis moribus & dis
cursibus scandalizare. Præcipim⁹ idcirco, vt in omnibus cuiuscūq̄
generis processiōibus, clerus exēplis bonis populū ædificet, & aut
oret, aut cātet, cū grauitate p̄ plateas incedēs, nec dilabātur ad tētacu
la, nec in Ecclesiis, dū sacrū in stationibus peragitur, deābulēt, aut cō
fabulētur, sed choro omēs intersint, habeātq̄ singuli decani & senio
res ad luniores respectum puniantur transgressores pœnis quas De
canus iniungit.

VT DISTRIBUTIONVM NON

sint participes qui officijs integris non interfuerint.

Non minori populi scandalo Clerici quidā quando
sunt pingues distributiones, Chorū ad breue tan
tummodo tempus, quo sui præsentiam testentur, in
grediuntur, nec officium totum persoluunt, sed cō
tinuo egressi chorū, aut obambulant in Ecclesia
vel eius immunitate, aut ad aliam in qua simul beneficium habent
cœleti transitu se proripiunt, vbi similiter testentur se, fuisse præsen
tes; quo duarum Ecclesiarum distributiones pro eodem officio inte
gras percipiant, cū in nulla ecclesia officiū integrū persoluerint, ma

nifesto

nifesto iudicio se pecuniæ, non Christo aut Ecclesiæ seruire, vt ter peccent: primum cupiditate, deinde cultus diuini negligentia, tertio exemplo prauo, quo populum scandalizant, vt transgressionem Canonum prætereamus. Etenim in Concilio Chalcedonenſi ſtatu erunt Patres, ne quis clericus in duabus ecclesiis inſcriberetur aut mi niſtraret, nec communicaret prioris ecclesiæ rebus, qui ad ſecundam tranſiret. Quam obrem ſtatuimus, vt illi ſoli qui horis diuinis aut defunctorum exequijs ſeu memorijs à principio ad finem vſque interſunt, idẽ in habitu qualem temporis & perſonę cõditio requi rit, diſtributiones percipiant, niſi iuſta cauſa ſit, quare ante officium finitum diſcedant aut tardius ipſum accedant. Nolumus tamen hac conſtitutione priuilegio Prælatorum derogatum.

De proceſſionibus ruralibus.

Decanis ruralibus committimus, vt ruri vbi maior est abuſus per ſuas regiunculas paſtores adhortentur vt ad prædictũ modum ſuas proceſſiones inſtituãt, nec vagi & incõpoſiti per agros diſcurrant & præ ſertim rogationum tempore, quãdo Deum pro mi ſericordia & frugum cõſeruacione imploramus, tranſgredientes pa ſtores aut ipſi in Synodis ſuis corrigant, aut viſitatoribus noſtris indicent.

VT PASTORES RURALES DE
canis ſuis obediant,

Qvod præcipit Apoſtolus, omnes Præpoſitis ſuis, quorum eſt vigilare pro animabus eorum ad reddẽ dam Deo rationẽ obediant atq; ſubiaceãt, intelligant paſtores rurales, non ad laicam modo turbam, ſed ec clesiã ad ſe pertinere, qui debent Decanis ſuis in licitis & honeſtis omnibus reuerenter auſcultare & parere, & æquum eſt, vt obedientiam quam ab inferioribus ſuis tanquam Chriſti vica rii exigunt, ſuperioribus exhibeant Præcipimus ob id, vt viſitato

res de obedientia, quam mauult Deus quam sacrificium, potissimū inquirant, nec sinant Inobedientiam impunitam.

¶ Ne magistratus Seculares Decanis & Pastoribus in officiorum suorum executione sint impedimento.

Accepimus Magistratus seculares quosdam, & Principum præfectos, munera ecclesiastica inuadere, ac tyrannidem in Christi sacerdotes & clero in exercere, cogere pastores vt præter Ecclesiæ catholicæ consuetudinem, subditos sub duplici specie commiserent, & cæremonias pie institutas abrogent, Quos schismaticos, atq; cum Choræ, Dathan & Abyron, quos terra deglutiuit, æternæ maledictionis obnoxios esse, è sacra scriptura discimus. Alios quosdam accepimus impedire Decanos rurales, quo minus possint officia & Iurisdictionem suam exercere, synodos libere celebrare, & excessus corrigere, sed iudicium hoc vendicare sibi, qui & ipsi intelligant se excommunicationem à iure & canonibus latam, incurrere; Quos & communicatos totius Concilij autoritate (vbi præmoniti non abstinuerint) pronunciamus & declaramus. Volumus quoq; vt visitatores tales ecclesiasticæ disciplinæ, ac libertatis violatores atque oppressores, ad nos pro vltiori eorum persecutiōe perferāt, quos si nostræ ditionis fuerint, pro malis meritis plectemus; sin alterius eorum Principibus, aut Cæsareæ Maiestati plectendos denunciamus.

¶ Ne Magistratus seculares onerent domos, religiosorum & eorum personas seruitijs secularibus.

Pruenit ad sacrum Concilium, præfectos quosdam in religiosorum domos irruisse, & fractis per viam foribus occupasse, atq; in granaria sua conuertisse earum officinas, quin etiam religiosas ipsas forores magna seruitute opprimere, compellere frequentius monasterijs suis egredi in arcem vbi eas domesticis suis seruitijs grauent, Quam indignitatem sacri canones grauissimis censuris dānant, nec dissimulare absque magno reatu nos possumus.

mus. Proinde hos tales ubi resita aguntur, cum toto Concilio pronunciamus anathema violatæ immunitatis ecclesiasticæ incurrisse. Committimusque Visitatoribus nostris, vt de facti enormitate inquirent, quo de remedio vltiori possimus cogitare.

NE COLONI ECCLESIA RVM

seruitijs indebitis grauentur.

AD hæc præcipimus & mandamus vniuersis Magistratibus & Præfectis fidelibus, ne contra iuris dispositionem, Ecclesiarum colonos, seruitijs & impositionibus grauent, sed iuxta Cæsar. M. Reformationem, sacros canones, & Imperatorum leges, libertatem priuilegia, & immunitates Ecclesiasticas conferuent eis illibatas: si anathema & animæ damnationem velint euitare.

NE IUDICES SECVLARES

clerum Iudicialibus impensis vltra equitatem grauent,

Perlatum est in Concilium, seculares quosdam iudices, prauo & nusquam gentium audito exemplo, ab annis paucis introducto, exigere à clero, si quando clericus vel religiosus ratione bonorum ecclesiasticorum, vel alijs de causis, laicum in suo foro conuenit, impensas duplicatas, vt ubi laici actores vel rei dant simplicum, clerici & religiosi (si velint iusticiam sibi administrari) duplum soluere cogantur. Quod profecto iniquum est grauamen, & tam rationi rectæ quam legibus Imperatorum, & sacris canonibus, grauamina à clero depellentibus, aduersum. Proinde statuimus & ordinamus, ne liceat vllis Iudicibus vel Scabinis, quicumq; illi sint, clericos & religiosos impensis maioribus quam laicos grauare, aut ad dupli solutionem eos quocumq; prætextu cogere, vbi in causa simili dat laicus simplicum, subcensuris contra eos qui exactionibus & oneribus clericum grauant, decretis.

NE CLANDESTINA CON-

jugia contrahantur & tolerentur.

I Sapius

AEpius experti quanta mala ex clandestinis con-
iugis oriantur, qualia sunt periuuria, supra virginū,
adulteria, homicidia, parētū & amicorū offēdiōes,
ex hereditiōes, vt preteam⁹ ea q̄ Cēsa. M. Refor-
matio pie & christiane cōmemorat, Decreuimus &
statuimus, vt clandestine cōtrahentibus tantisper sacramenta ne-
gentur, donec ab excommunicatione a Iudice competente absol-
uantur, atq̄ ita in facie Ecclesie sacramēti solēnia celebrēt. Idē statui-
m⁹ de incolis & aduenis illis de quib⁹ suspicio est eos in facie eccle-
sie nō esse cōiūctos: qui aut matrimoni solēnes rit⁹ in Ecclesia cele-
brēt, aut alibi id se fecisse idoneis testimonijs pbēt. Dū vero hui⁹ gra-
tia ad ecclesiam cōuenit, & qui iūgūturbndictiōe sacerdotali se submit-
tūt, absit oīs leuitas & iocus secularis, sed cū Dei timore cogitēt qua-
le sit vinculū quo colligātur, & q̄ Deus sit qui eos cōiūgat, vt dis-
cant in Christo nubere, cuius gratia & dono thorus immaculatus
datur & conseruatur.

¶ Quod matrimonium Debeat Præcedere trina p̄clamatio, & ne-
mo nisi a Pastore ad quem hoc pertinet, coniungi.

FIT sæpe, vt dum pastor alter alterius ouile inuadens, copulat
virum & fœminam sibi non subditos, absque Episcopi licen-
tia, vt vnus fiat duarum maritus, & contra vna multorum vxor.
Ideo sub pœnis & censuris canonicis, statuimus & ordinamus, vt
nemo parochus vel Presbyter ausit sibi non subditos copulare, ni-
si sit alter alterutrius parochus proprius, & pastoris alterius dimissa
sorias literas acceperit, nec nisi in vtriusque parochia, trinæ procla-
mationes tribus diebus festis a se inuicem distantibus, ad populi
frequentiam, præcesserint.

Quod non debeant sponsus & sponsa coniungi, nisi
in ecclesia & tempore ab ecclesia non interdicto

SVperbiam eorum qui Ecclesiam Dei contemnunt, reprimere
volentes, Mandamus & præcipimus vniuersis parochis & pres-
bytes

byteris, ne quis alibi, quam in Ecclesia publice post missam audi-
tam iungendos matrimonio copulet, nec alio tempore quam iura
permittant, sub pœna suspensionis ab officio, quam sacerdotes
mandatū hoc prætergredientes incurrant; nec volumus per officia
les nostros, cum quouis, nisi ex causis grauissimis, & urgente mag-
na necessitate, dispensari.

DE COMMVNIONE ET CONFES-
sione Sacramentali.

Relatum est in Cōcilium multos reperiri atheos ho-
mines, qui sacram cōmunionem ab annis aliquot
a suo parochio non perceperint, quos verisimile est
vel non communicasse, vel alibi clanculum apud
schismaticos communicare. Quosdam etiam adire

Tertull. li.
2. ad vxor.
rem. Vnde
sufficiam
ad enarrā-
dam felicit
tatem eius
coniugij
quod eccle-
sia concilio
at confir-
mat obla-
tio, & ob-
signatum
angeli re-
nunciant,
Pater ra-
rum habet

sacram Synaxim, de quibus nō constet vtrū sint confessi peccata
sua, absoluti, an secus. Statuimus idcirco, vt quicumque Christiano
nomine volunt censerī, semel vt minimum in anno accipiant a suo
Parochio sacram communionem, secundum Catholicæ ecclesiæ
ritum, sub vna tantum specie, Et vel eidem prius confiteantur, vel
si de eorum confessione probabilis est dubitatio, testimonium ad-
ferant, quod alibi sint confessi & absoluti. Alioqui viuentes ab
ingressu Ecclesiæ arceantur, & mortui, ecclesiastica careant se-
pultura.

Ne fratres Quatuor Ordinum audiendis confes-
sionibus se intromittant, nisi sint præsentati.

Exploratum habemus quosdam e fratribus quatuor ordi-
num mendicantium iuuenes, imperitos & inexpertos sacerdotes,
fidutiā priuilegiorum suorum audire passim confessiones, & quos
libet passim absque iudicio & discretionē casuum, quam nullam
nouerunt, absoluerē; Cui periculo obuiare volentes, præcipimus,
ne quis fratrum ordinum mendicantium, cōfessiones audire præ-
sumat, nisi legitime & secundum formam iuris, nobis vel Com-

I 2 provincialibus

provincialibus Episcopis presentat⁹, & de istis, quæ ad officiũ illud
 pertinet, probe informat⁹ sit, & iudicat⁹ idoneus. Quod si Priores
 & Guardiani nõ compulerint suos fratres ad ordinationis huius ob
 seruantiam, & dissimulauerint, tales nouerint se ab omni ministerio
 Ecclesiarum nostrarum cum suis fratribus submouendos. Ne ve
 ro habeant, quod de presentatione querantur, has gratis, salua Scri
 barum moderata mercede, eis impartiemur.

De poenitentiaris Episcopalibus

Super, vt conscientis scrupulosis consulatur, ac
 facilius pateat omnibus ad veniam & absolutione
 peccatorum aditus, ordinamus nostros in hac dice
 clesi poenitentiaris, qui facultatem habeant sibi cõ
 fessos, ab omnibus casibus nobis de iure vel per
 statuta Synodalia reseruatis, in foro conscientie absoluendi.

In primis Reuerendum Cyrenensem, Episcopum, nostrum in
 pontificalibus vicarium. Deinde metropolitanæ Ecclesiæ nostræ
 presbyteros, Canonicos, Theologos, omnes quoque intraneos &
 extraneos collegiorum, & ruralium pastorum decanos, & quatuor
 primarum parochialium Ecclesiarum in Colonia pastores, scilicet
 Martini, Columbæ, Laurentij, & Albani; Priores quoque qua
 tuor ordinum mendicantium, & preterea ex ordine Prædicatorũ
 fratrem Georgium de Tremonia, ex ordine Minoritarum fratre
 Vuinandum ab Effren, Licent. theologiæ; ex ordine Carmelita
 rum fratrem Vuilhelmum a Blatzhê; ex ordine Augustinensium
 fratrem Henricum a Vuyerd. Præterea addimus in maiori no
 stra Ecclesia venerabilem Licentiatum theologiæ, Ioannem Lus
 nen, Ioannem Lamb, decretorum doctorem, Ioannem ab Heins
 berg, theologiæ licentiaturum, & Gotfridum Ditmarum ab Hagen.

De confessoribus Sanctimonialium.

Volentes consulere infirmitati sanctimonialium, quas non
 nunquam pudor vel metus retinent à confessione libera,
 quando

quando ad vnum tantum patrem vel confessorem, eis familiariter notum, alligantur, vnde fit, vt sæpe non integre, sed vix vnamquam liberè, conscientiam suam exonerent; & tamen ad sacrosanctam communionem statutis temporibus cum alijs accedant; Clementer indulgemus & concedimus; vt sanctimonialibus bis aut ter in anno fiat potestas, alij quam suo presbytero confitendi, ab ordinario loci deputando, nisi proprius eorum visitator aut commissarius huic rei prius prouiderit.

DE CONTEMNENTIBVS

sacram Vnctionem.

Relatum nobis in Concilio est, impios quosdam homines infirmitatis suæ tempore vnctionem sacram respuisse ac contempnissse, quam obrem statuimus vt si quis sacramentum illud nobis ab Apostolo Iacobo tantopere commendatum, contempserit, ecclesiastica careat sepultura,

Est quoque in obseruatione dierum festorum multa varietas, de qua in proxima synodo nostra diocesana statuemus. Ea vero quæ hic constituta sunt, iudicio sanctæ Sedis Apostolicæ, & Oecumenici Concilij, vt omnia nostra reuerenter submittimus; nec per ea sacris Canonibus, Traditionibus Ecclesiasticis, aut reliquis maiorum nostrorum provincialibus & diocesanis synodalibus constitutionibus volumus derogatum; Potestatemq; præmissa omnia & singula interpretandi & declarandi, quoties opus fuerit, & visum erit expedire, nobis referuamus. In cuius rei fidem & testimonium sigillũ nostrũ præsentibus est appensum. Datum in Metropolitana Ecclesia nostra Colonia 6. Aprilis. Anno domini

millesimo, quingentesimo, quadragesimo nono.

ACTA ET DE- CRETA SYNODI DIOECES-

SANAE COLONIENSIS, ANNO

Domini millesimo Quingente

simo Quadragesimo no

no, secunda Octo-

bris celebra

tæ.

REVERENDIS

SIMVS IN CHRISTO PATER, ET
Illustriss. Princeps, & Dominus, D. Adolphus, sanctæ Colonien-
sis ecclesiæ Archiepiscopus, Princeps Elector, Vestphaliæ & Anga-
riæ Dux, Legatusque natus, &c. Nobis suæ Reuerendissimæ
Celsitudinis, hac in parte Commissarijs, cum plena & libera potes-
tate infrascripta peragendi constitutis, missa ad nos sufficienti in-
structione, suo sigillo communita, in mandatis dedit, vt sacræ huic
Synodo Dioecelansæ ad hunc diem & horam ex more indictæ &
congregatæ, suæ Reuerendissimæ Celsitudinis nomine interesset.

mus, & hæc quæ sequuntur, à Celsitudine suâ reueren-

dissima, maturo consilio deliberata, diffini-

ta, & decreta, proponamus, eaq; pro-

posita, & (vt par est) recepta, si-

mul cum ipsa Synodo

executioni debitæ

mandemus.

Initio

Nitio, vt sacra Synodus intelligat, quibus ex cau-
 sis Reuerendiss. sua Celsitudo remorata fuerit &
 impedita, quo minus sui Prouin. Concilij, nuper se
 præsidente in hac sua Metropolitana Ecclesia, suo
 Capitulo, & legatis suorum Comprovincialium E-
 piscoporum, nec non prælatis & vniuerso Clero suæ dioeces. sibi
 consedentibus, & assistentibus solemniter celebrati, Decreta & con-
 stitutiones, salubriter & efficaciter hactenus exequi potuerit; existi-
 mat sane Celsit. sua, sacram Synodum bene meminisse, quomodo
 in ipso prouinciali Concilio (cum iam fere ad calcem illud perdu-
 ctum esset) prudenter in medium idallatum, expensum, atq; ab om-
 nibus probatum fuerit, nempe quam plurimum referre, si sua Celsi-
 memorata Decreta, licet iam communi assensu vniuersi Concilij
 sui Prouin. pie & mature constituta, inuicissimo tamen ac religio-
 sissimo Imperatori, Carolo V. D. nostro clementiss. veluti ex cui-
 us Reformationis formula, statibus ecclesiasticis in comitibus Aus-
 gustanis proximis proposita, & ab eisdem recepta, fluxerunt; ac si-
 mul etiam Reuetendiss. dominis Nuncijs sanctissim. Domini no-
 stri Papæ, sancteque Sedis Apostolicæ (à qua omnis ipsorum De-
 cretorum vis dependet) peruidenda, & sicubi videretur, emendan-
 da & approbanda offerret quo illarum ambarum summarum po-
 testatum approbatione, & authoritate interueniente, tanto felicius
 prodirent in publicum.

Hoc igitur salutare consilium Reuerendissimus Dominus nos-
 ter insecutus, quam maximè ad se pertinere putauit, ne hæc autho-
 ritas suis Decretis prouincialibus, sine qua forsan leuiora reputarè-
 tur, deesset. Sed cum eius adhibitio, cum apud reuerendissimos do-
 minos Nuncios, tum apud Cæsarem Maiestatem, ob innumera, et
 aque quam maxime ardua Sacri Imperij; & suorum regnorum &
 prouinciarum negotia, suæ Maiestati incumbentia, & frequentem
 loci immutationem, in quartum vsque mensẽ extraheretur, fac-
 tum

tum est vt in memorata executione (quamuis iam dudum valde desiderata) nullus potuerit citius fieri progressus.

Cæterum, cum iam proximis diebus Reuerendissimus dominus noster, ex literis ad se, tum à Cæsare, tum à reuerendissimis dominis Nuncijs Apostolicę sedis perlatis, non sine magna animi voluptate & exhilaratione acceperit, sæpe memorata sui prouincialis Concilij decreta, post eorundem diligentem & maturam expansionem, veluti diuinis scripturis & sacris canonibus memorateq; reformationi Augustanę per omnia consentanea, in totum esse recepta & approbata, ac præterea Cæsarem etiam motu proprio serium mandatum decreuisse, quo in vniuersum omnibus in vniuersa prouincia suæ Reuerendissimæ Celsitudinis degentibus, cuiuscunque etiam dignitatis, status, gradus, & cõditionis fuerint, non sine comminatione incursionis grauissimę indignationis suæ si contrarium quoquam factum fuerit, demandatur, vt his Decretis reuerenter pareant, & exequendis etiam eis se præbeant propotos, alacres, & paratos, quemadmodum idem Cæsareum mandatum postea ad celsitudinem suam Reuerendissimam transmissum, fufius continet quod & huic sacre Synodo iam iam prælegetur. Profecto sua celsitudo non diutius morandum rata, statim eiusmodi Decreta cum Cæsareę Maiestatis mandati profixione, æneis typis excudi, & in hac sua Synodo rursus publicari & distribui mandauit, vt ea publicatione via future Visitationi, ad quam sua Celsitudo toto animo & conatu properat & festinat, per totam diocesim suã, quam primũ omnino fieri poterit, peragenda præsterneretur.

Et quidem rebus, Dei singulari favore eò adductis, celsitudo sua reuerendiss, quam maxime sane cupiuit, postpositis etiam & à se reiectis (quatenus omnino fieri potuisset) alijs quibuscunque & quamlibet grauibus negocijs, præsentis huic sacre Synodo personaliter interesse, vt super omnibus rebus ad executionem Decretorum, eiusmodi facientibus, & ad Visitationem præparatorijs, tanto maiori

cum auctoritate statueretur, & his quæ adhuc desiderantur, quoad eius fieri potuisset, suus quoque legitimus finis inponeretur. Verum hæc meditantem Reuerendiss. Celsitudinem suam, iam in Transrhena sua Diocesi constitutam, quædam ineuitabilis necessitas, de improviso incidens, sic obstrinxit & circūsepsit, vt impossibile ei fu- erit (nisi tamen eam Diocesis sue partem grauissime & irreparabili iacturæ implicare voluisset) se ad hanc suam Synodum repræsentare. Quamobrem sua celsitudo, hoc nobis ante omnia imposuit, quo absentiam eius, apud vos omnes, ex causa eiusmodi necessitatis insuperabilis, excusatâ faceremus. Idcirco à vobis omnibus diligenter ac impense petimus, quo excusationem eiusmodi, vt per se iustificata est, haud grauate recipiatis. Nam & ne ob hanc suæ celsitudinis absentiam quid in præsentiarum à quoquam desideretur, Mandati nobis facti amplitudine habundæ sarcitum est, vt præteream, quod Celsitudo eius etiam pollicetur se hanc absentiam suam, in Synodo hanc proxime sequutura, sua personali præsentia abunde re- pensuram.

Mandato igitur eius ad nos perlato satisfacturi, principio in medium exhibemus memoratæ Cæsareæ Maiestatis Mandatum in ipso autographo, seu (vt vulgo vocant) in sua originali & autentica forma, vt à Cæsare ipso proprijs digitis subscriptum & sigillatum est, quod & publice per astantem Reuerendissimi domini nostri Secretarium (quo in negotijs suis secretioribus quam maxime vti- tur) prælegi, & vobis simul cum Decretis Concilij Prouincialis nus- per licet in Prouinciali concilio prælectis, per eorundem iam impres- forum exhibitionem, principijsque & finis recitationem & præle- ctionem, rursus publicari mandamus.

Requiritentes omnes & singulos in eiusmodi mādato genera- liter vel specialiter nominatos, tam Ecclesiasticas quàm seculares perso- nas cuiuscūque etiam dignitatis, gradus, status & conditionis fuerint, siue præsentés siue absentes, quatenus eidē Mādato Cæsareæ Mai. vti

ACTA ET DECRETA SYNODI

Ecclesie Catholice Summi Aduocati, & Religionis vnici Vindictis, ac Decretis Prouincialibus eo ipso Mandato roboratis & cõmunitis, humiliter & prompte pareatis, facturi & adimpleturi omnia que inibi facere iussi estis, modo pœnas in eodẽ Mandato, nec non in memorata Reformatione, & in ipsis Decretis Prouincialis Concilij, & sacris Canonibus compræhensas, euitare velitis.

 ET EXHIBITVM
OSTENSVM ALTAQVE VOCE
PRÆLECTVM ET PVBLICATVM
EST MANDATVM ISTVD AVTO
GRAPHVM; ET RVRSVS PVBLI
CATA DECRETA SOLENNITER,
VT MORIS EST, PER SECRE
TARIVM MEMORATVM IN
HÆC VERBA: CAROLVS
&c. VTI IDEM MANDA
TVM AD VERBVM DE
CRETIS CONCILII
PREFIXVM EST.

Nunc vltcrius progressuri ad Mandati nobis facti adimplentionẽ iubemus per huius sacre Synodi Notarium recitari cathalogum eorum omnium, qui ad Synodum hanc dioccesanam de iure vel cõsuetudine, comparere sunt obligati, vt lectus quisque respondeat se adesse

ET FACTVM EST ET SIG
nati præsentcs, & notati absentes.

Constituentes igitur nos, vobiscum, qui presentes pro vestra debita & commendabili obedientia adestis, hanc sacram synodum, ex
speciali

speciali mandato Reuerendiss. Domini nostri, vos omnes & singulos, vobisque subiectos, Priores, Canonicos, ecclesiarum parochi alium rectores, vicarios, ac alias ecclesiasticas personas quashęc res concernit, in Domino monemus & requirimus, vt quicumque memoratę Reformationis Augustanę, veluti ad cuius executionem ipsa Decreta Synodi Prouincialis potissimum spectat, nondum exemplar assequutus est, illud sibi intra dies, xiiij. procuret habere; sub pœna suspensionis ab officio & beneficio, ipso facto incurrenda. Cæterum prælati & decani Christianitatum, pro se & sibi subiectis, ipsa Decreta Concilij Prouincialis recens impressa, ex singulari Reuerendiss. D. nostri munificentia, iam aut intra pauciss. dies gratis accipient.

Secundo eodem nomine vos omnes & singulos abbates & prælatos Ecclesiarum, & in vestra absentia locum tenentes vestros in domino hortamur atque etiam monemus & requirimus, vt in Capitulis vestris Ecclesijs & Monasterijs, hanc ob rem indicere obstricti eritis, & obligati; Vos vero, Decanos Christianitatum, vt in Capitulis, seu synodis vestris etiam proximis, de more indictis, presentibus omnibus, qui adesse tenenter personis, vobis subiectis, tam Reformationem Cæsaris memoratam, quam Decreta ista prouincialia ab articulo in articulum distincte relegatis, seu relegi & intelligibiliter prælegi curetis, & circa singulos articulos quatenus illis in vestris & vobis subiectis Ecclesijs ab omnibus satisfiat, diligenter exploretis & indagetis; & facta exploratione, quatenus adhuc illis à quoquam satisfactum minus comperiat, in hoc auctoritate vobis hac in parte impartita, toti sitis, vt illis fiat satis, vtque ad illorum præscriptum in vestris Ecclesijs exigantur, & componantur omnia sub pœnis memoratis, alioqui ipso facto incurrendis

Cæterum, si quisquam ex vestro sodalicio, seu ex subiectis vobis, Horum decretorum, vel alicuius eorum (competenti monitione præmissa) peruicax magis contemptor, quam obsequiosus adim

ACTA ET DECRETA SYNODI

pletor esse (quod absit) velit ac pergat, seu si à secularibus potestatibus ac alijs quibuscunque religionis Catholicæ, seu Cæsareæ maiestatis parum obseruantibus, aliquod vobis circa executionem eiusmodi, impedimentum vel obstaculum offeratur, quod vestra auctoritate & opera amoliri nequeatis; Volumus, ac Reuerendissimi domini nostri iussu, vobis mandamus, vt quicquid eius erit, ordine & distincte, cum relatione, ad articulos Decretorum, quibus temere contrauenitur diligenter annotetis, ac intra hinc & festum Natalis domini proxime futurum, omnes, quotquot estis, in primis Reuerendissimo domino nostro; deinde vos Decani Christianitatum singuli vestris etiam archidiaconis, scripto significetis & declaretis; vt Reuerendissima sua celsitudo cum archidiaconis, vestram in potentiam ea in parte compertam, adiuuent, aut si necessitas postulet ad Cæsarē, veluti summum Executorem à se mandatorum, referant. Qua vestra significatione & hoc efficietis, vt reuerendissimus dominus noster, cognitis morbis, tanto certius & præsentius remedium in visitatiōe, ad quā se parat, adhibere opportune possit.

Quapropter & hoc nobis mandatum est, vt consilium vobiscū capiamus, quonam potissimum tempore, post decursa festi Natalicia Christi proxime futura, quam maturrime visitatio generalis per totam diocesim institui & inchoari, & quo progressu à loco in locum continuari & peragi, quam commodissime possit.

Itidem, vt exploremus à vobis Decanis Christianitatum, quæ do impossibile est visitatores per Reuerendissimum dominum nostrum deputandos, ad singulas ecclesias, & loca sacra in hac amplissima diocesi sita, proficisci, neq; id vt fiat, res ipsa postulet; Quæ proinde loca in singulis Decanatibus Christianitatum esse magis insignia, populosa, & visitationis indigentia existimetis, quo ad ea rectores singularum ecclesiarum parochialium, cum vicarijs & testibus

Synodali

Synodalibus, ex singulis parochiis vocari queant, ad visitationem illie peragendam.

Volumus quoque, vt huius tum faciendæ conuocationis, omnes & singuli parochi suos parochianos, è suggesto in tempore faciant certiores, quo de eligendis idoneis Synodalibus testibus dispicere, ipsique testes Synodales crimina, excessus, & defectus, diligenter exquirere, notare & animo concipere possint; ne si imparati veniant, tam visitatores, quam se ipsos inuili mora per extractionem dilationis fatigent.

Denique in mandatis habemus, vt vobiscum super moderato numero euectionum, qui nulli Ecclesiæ (si tamen onera equaliter distribuantur) grauis esse queat, & procurationis canonice debita exactione conferamus, & quoad fieri potest conueniamus & concordemus; & vt vos Decani omnia nomina Rectorum ecclesiarum parochialium, in vestris decanatibus sitarum, nobis in scriptis detis, & qui canonice instituti sint, & qui minus, & quæ sit illorum vita mores, & doctrina, & de vestris quoque institutionibus, nos certiores faciatis.

Qua de re hinc Synodo peracta, digressi, in domum capitularẽ vos recipere nobiscum velitis, super his & alijs quibusdam vobis proponendis, & ad executionem decretorum prouincialium, plurimum facientibus mentem Reuerendissimi D.N. à nobis auditori & vestram nobis vicissim exposituri, ad celsitudinem eius referendam.

Quod ad reliqua attinet, quæ nobis iniuncta sunt, probe meminit Reuerendissimus dominus noster, multa inesse hisce Decretis, quæ vberiorẽ prouisionem requirant, multaquæ celsitudo eius Capitulo & Comprovincialibus Episcopis, ac Clero suo in Prouinciali Concilio se daturam pollicita est. Sed quoniam perlustratio illa Decretorum à Cæsare & Nunchis apostolicis facta, in multum tempus, vt præmittitur protracta est, non potuit celsitudo

ACTA ET DECRETA SYNO DI

celtudo eius, eiusmodi rebus pollicitis & vberiore provisionem
requerentibus, admouere citius manum, quam calculum decretis is
eis adhibitum esse (quod primum intra paucissimos dies factum est
intellexisset,

Ergo quod celtudo eius in hac Synodo præstare non po-
tuit, id totum ad Synodum, quæ hanc sequetur, feria secunda post
dominicâ inuocauit, anni sequentis, millesimi quingentesimi quin-
quagesimi, celebranda (cui quoque se personaliter inter futuram dei
beneficio sperat ac confidit) præstaturam & adimpleturam repro-
mittit.

Opere prætium tamen, vnum quiddâ inter alia multa, quæ
tunc expediri non potuerunt, ob diuersitatem celebrationis festo-
rum quæ in hac in clyta diocesi hætenus non parum offensionis pepe-
rit tollendam, in hac præfenti Synodo statuendû esse decreuit, quæ
festa per totum anni circulum singulis quibusque mensibus, tam à
Clero quam à populo, ad Dei omnipotentis laudem posthac solen-
niter sint celebranda.

Igitur vestigijs suorum Prædecessorum, & præsertim quon-
dam bonæ memoriæ Domini Henrici archiepiscopi Coloniensis
inhærendo, habita etiam diligenti consideratione, quid super his
in generalibus Concilijs, & iure communi constitutum olim sit, &
quid vniuersali ritu in ecclesia catholica à pñs omnibus vbiuis ob-
seruetur, autoritate sua Archiepiscopali vult, mandat, & ordinat,
vt posthac per Ciuitatem & Diocesim Coloniensem festa infra
memorata solenniter obseruentur & celebrentur,

IN MENSE IANVARIO.

Circumcisionis Domini.

B. Agnetis virginis & martytis

Epiphaniæ.

Conuersionis sancti Pauli.

IN FEBRVARIO. IN OCTOBRI.

Festû Purificationis B. Mariæ vir. Sancti Gereonis.

Cathedræ sancti Petri apostoli. Sctæ Vndecim miliū virginū.
 Sancti Mathiæ apostoli. S. Seuerini, in Ciuitate Coloni.
 Sctōꝝ Simonis & Iudæ, aplōrū.

IN MARTIO

Annūciatiōis B. Marię virginis IN NOVEMBRI.
 Omnium Sanctorum.

IN APRILI.

Sancti Georgij martiris. Cōmemorationis animarū, ante
 meridiem.

IN MAIO.

Sctōꝝ Philippi & Iacobi aplōꝝ. Sancti Martini E piscopi.
 Inventionis sanctæ crucis. S. Cuniberti, in ciuita. Coloniē.
 Præsentatiōis B. Marię virginis
 B. Cecilie virg in ciuit. Coloniē.
 B. Catharinæ virginis.

IN IUNIO.

Natiuitatis sancti Iohānis Baptiste. Sancti Andreæ apostoli.
 Sāctorū Petri & pauli apostolorū. In DECEMBRI.

IN IULIO.

Visitatiōis beatę Marię virginis. Sancti Nicolai Episcopi.
 Beatę Marię Magdalenæ. Conceptionis B. Marię virginis.
 Translationistriū Regū, in Ciui- Sancti Thomæ apostoli.
 tate coloniensi tantum. Natiuitatis Domini & saluato-
 Sancti Iacobi apostoli. ris nostri Iesu Christi.
 S. Panthaleonis, in ciuitate Colon. S. Stephani Prothomartyris
 S. Iohannis apostoli & euangel.
 Sanctorum innocentum

IN AVGVSTO NVNC SEQVVN

Sancti Petri ad Vincula. tur Mobilia,
 Sancti Laurentij martiris Festum pasche, cum duobus di-
 Assumptionis B. Marię virginis ebus sequentibus.
 Sancti Bartholomei apostoli Festum ascensionis domini.
 Decollationis sancti Iohānis Bapt. Festum Pentecostes, cum duobus
 bus

ACTA ET DECRETA SYNODI
IN SEPTEMBRIBUS diebussequentibus.
Natiuitatis Beatę Marię virginis Festum corporis Christi.
Exaltationis sanctę Crucis. Festum sanctissimę Trinitatis
Sancti Mathei apostoli & euang. Dñica post octauas Pentecostes.
Dedicationis Maioris ecclesię Co Deniq; vult vt in singulis eccle-
loniensis, in die sanctorũ Cosimę & sijs festum Patroni, vt par est, so-
Damiani, in ciuit. Colon. celebrãde lenniter celebretur.
Sancti Michaelis Archangeli.

Dato igitur super hac re nobis speciali mandato, eiusmodi dies
per Ciuitatem & dioccesim Coloniensem, vt memoratum est, so-
lemniter & concorditer celebrandos esse, vobis significamus.

Qui & hoc autoritate præfati Reuerendissimi domini nos-
tri à vobis poscimus, vt cum é suggesto festa ista populo denunci-
antur celebrãda, simul & hoc addatur, vt popul⁹ ad sacrã cõcionẽ,
quę in eiusmodi festis haberi debet, conueniat sacrę Missę intersit
& totum diẽ in Dei laudib⁹ expẽdat, memor illius, Vacate & videte
qm̄ ego sũ De⁹, qui est glorios⁹ in operib⁹ & mirabilis in factis suis.

Est quoq; quiddam in Decretis prouincialibus constitutum, de
Vicarijs ecclesiarum in Ciuitate & dioccesi Colonienfi, vt ad sua re-
trocenentur officia, & deo præbeant eum quem debent in ecclesijs, ad
quas (hoc vicariorum nomine) ascripti sunt, famulatũ, Quod quo-
maiori autoritate roboretur, mandauit Reuerendissimus domi-
nus noster, præter constitutiones Prædecessorũ celsitudinis suę Re-
uerendissimę, super hac re expresse, disponentes: quas & autoritate
huius synodi innouatas esse vult, publicari Bullam apostolicã, im-
petratam olim per quondam felicis recordationis, D. Hermannũ
ab Halsa, sanctę Colonienfis Ecclesię Archiepiscopum, suũ præde-
cessorẽ, omni laude dignissimũ, ad coercendã suorũ clericorũ irreligi-
ositate & inexcusabile negligentiã, quã in præfatis officijs suis ec-
clesiasticis cõmittũt: quare & hãc Bullã recitari & publicari iubem⁹

Et

ET RECITA- TA ET PVBLICATA EST

Tenoris subsequēntis,

INNOCENTIUS Episcopus, seruus ser-
uorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam. Ex a-
postolicæ seruitutis officio, meritis quanquam in-
sufficientes, diuina nobis dispositione commissis, ad
ea libenter intendimus, per quæ in singulis Ecclesijs,
diuinus cultus floreat, & continuum incrementum suscipiat, ac il-
la quæ propterea statuta & ordinata fuisse dicuntur, firma & in-
conculsa permaneant, libenter, cum a nobis petitur, Apostolico
numimine roboramus, optimas prouisiones super his adhibendo,
prout in Domino cognoscimus salubriter expedire. Sane pro par-
te venerabilis fratris nostri, Hermanni Archiepiscopi Coloniensis,
nuper nobis exhibita petitio cõtinebat Quod licet in statutis & cõ-
suetudinibus Ecclesię Colonięsis, canonicè æditi, inter alia cõtinea-
tur expresse, Quod nullus in diuersis Ecclesijs, in quibus beneficia
obtinēt, vno die distributiones percipiat, nisi in aliqua dictarum Ec-
clesiarum sit Prælati, seu alias hoc ei competat ex priuilegio, vel
iure alio speciali; ne dum ad plures eodem tempore festinat Eccle-
sias, nulli earum debitum famulatum impendat; ipsumque statu-
tum, quantum ad Canonicos diuersarum Ecclesiarum fuerit hæ-
ctenus obseruatum, & de præsentī obseruetur tamen quoad per-
sonas, diuersas Vicarias, altaria, aut alia beneficia ecclesiastica, in
diuersis Ecclesijs seu, Canonicatus & Præbendas in vna, ac Vicar-
ias, altaria seu alia beneficia Ecclesiastica in alijs Ecclesijs obtinen-
tes, in obseruantia non existit, pro eo forsan, quod nonnullæ ex es-
isdem personis, ab aliquibus Apostolicæ sedis nuncijs, cum potes-
tate legati de latere ad illas partes destinatis, se super hoc indulta,

L seu

ACTA ET DECRETA SYNODI

seu dispensationes dicuntur, impetrasse. Cum autem, sicut eadem petitione subiungebat, dicti statuti non obseruantia sit occasio diminutionis diuini cultus, tam in maiori quam in alijs Ecclesijs, ciuitatis & diocesis Coloniensis, pro parte præfati Hermanni Archiepiscopi nobis fuit humiliter supplicatum, vt statutum prædictum approbare & confirmare, ac perpetuo obseruari mandare, aliasque in præmissis oportune providere de benignitate apostolica dignaremur. Nos igitur attendentes, quod, quoad personas talia beneficia etiam mixtim obtinentes, ita concludit ratio statuti, sicut in his qui diuersas obtinent Canonicatus & Præbendas, quodque statutum ipsum indistincte loquitur, absurdum quoque videtur, quod illi tanquam inferiores, alijs magis qualificatis, & pro statu suo sustentando, amplioribus stipendijs indigentibus, potiori debeant prærogatiua gaudere, huiusmodi supplicationibus inclinati, Statutum prædictum, quod etiam, vt asseritur, in synodo Coloniensi publicatum & per dictum archiepiscopum innouatum extitit, auctoritate Apostolica tenore præsentium approbamus & confirmamus, ac perpetuæ firmitatis robur obtinere, nec non per omnes & singulas personas etiã inferiora beneficia, seu talia mixtim cū Canonicatibus & Præbendis in ciuitate & diocesi prædictis obtinentes, sub excommunicationis pena inuiolabiliter obseruari debere. Et nihilominus Venerabili fratri Archiepiscopo Treuerensi, & dilectis filijs sancti Martini & sancti Pãthaleonis, Coloniens. Monasteriorũ Abbatibus, per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi vel duo aut vnus, eorum, per se vel alium seu alios faciant auctoritate nostra, statutum prædictum per omnes & singulas personas prædictas inuiolabiliter obseruari; contradictores per censuram ecclesiasticam appellatione postposita, compescendo. Non obstantibus quibuscumque concessionibus & indultis, seu dispensationibus à quibuscumque legatis, seu nuncijs dicte sedis, eisdem personis hactenus concessis, & in posterum concedendis quas ipsis contra statutum huiusmo-

di in aliquo suffragari nolumus, cōtrarijs quibuscunque: Aut si ali
 quibus communiter vel diuifim ab eadem sit Sede indultum, quod
 interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint per literas A-
 postolicas, non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad ver-
 bum de indulto huiusmodi mentionem. Nulli ergo omni-
 no hominum liceat hanc paginam nostræ approbationis, confir-
 mationis, constitutionis & mandati infringere, vel ei ausu temera-
 rio contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indigna-
 tionem omnipotentis Dei, & beatorum Petri & Pauli apostolorū
 eius, se nouerit incursum. Datum Romæ apud sanctum Pe-
 trum, Anno incarnationis dominicæ, Millesimo, quadringentes-
 simo, nonagesimo primo, tertio Calendas Septembris, Pontifica-
 sus nostri anno septimo.

Post hæc antiquos Canones, & Reuerendissimi Domini no-
 stri prædecessorum constitutiones, De clericis Peregrinis non ad-
 mittendis ad sacra ministeria, nisi literis formatis & dimissorijs au-
 tenticis exhibitis & productis in hac Synodo, vigore Mandati no-
 bis facti, innouamus, ac deinceps firmiter obseruari, ipsius Reue-
 rendissimi autoritate præcipimus.

Vult quoque Reuerendiss. Dominus noster, baptizatos ab hæ-
 reticis, vel schismaticis, per manuum Episcopaliū impositionē,
 & chrisma, secundum antiquos Canones, Ecclesiæ Catholicæ re-
 conciliari debere; quod respuentes, iubet a communione Catholi-
 corum penitus secludi.

Verat quoque ne Monachi laicos sine suorum curatorum, neue
 quis alienum parochianum, sine sui parochi consensu scienter cō-
 municet, sub poenis canonum ipso facto incurress. demandans, vt

ACTA ET DECRETA SYNODI

canon Omnis vtriusque sexus de pœnitentijs & remissionibus, ad minimum obseruetur; cum alioqui olim non haberetur vere Christianus, qui ad minimum non communicasset ter in anno; in Paschate, in Pentecoste, & in Natali domini.

Vult sæpe ac frequenter admoneri populum de suggestis, vt se a deambulationibus in templo Domini, præsertim dum sacra fiunt, & diuina officia celebrantur, penitus abstineant, vtque pueros suos & canes quos a clamoribus, strepitu & latratu continere non valent, in domibus suis relinquunt, memores quod scriptum est loquente Deo; Quia domus mea domus orationis vocabitur omnibus gentibus.

Vult vt populus suæ diœcesis, rectoribus Ecclesiarum parochialium, qui ipsis ministrant, spiritualia, temporalia reddere (ne fame laborent) non grauentur, & ob id oblationes, quæ olim a fidelibus & pñshominibus, ad quotidiana sacrificia religiose & liberaliter offererebantur, ad minimum in quatuor principalibus festis, valore ad minimum trium obulorum, libenter & vitro ad altare Domini deferentes, persoluant, aliaque iura parochialia, secundum morem ab Ecclesia Catholica olim receptum, dependant; memores eius, quod scriptum est, Qui bene præsumt presbyteri, duplici honore digni habeantur, maxime qui laborant in verbo & doctrina, dicit enim scriptura. Non alligabis os boui trituranti, & dignus est operarius mercede sua.

Aduersus sacerdotes publicos fornicarios, & aliorum criminum manifeste reos, per fiscales suos districte procedi vult, præsertim aduersus relapsos post mādati in sua Synodo diœcesana anno præterito, 48.2. Octo, celebrata, contra concubinarios ipsos publicati tenorem.

Quibus etiam fiscalibus suis hoc vult serio iniunctum, vt quæcunque in memorata Diœcesana, deinde quæ in Prouinciali, denique quæ in hac Synodo, secundum Deum & salubriter constituta sunt,

sunt, & in primis Reformationem Augustanam ad vnguem teneant, & aduersus eorundem præuaricatores (quos etiam non delatos, ex officio inquirere teneantur) sine mora & præter omnem conniuentiam serio procedant, sub Celsitudinis suæ Reuerendiss. grauis indignationis, & a suorum officiorum amotionis pœnis, si legnes inueniantur, incurrendis.

Quæ omnia nos prefati Reuerendiss. domini nostri commissarij ad præsidendū in hac sacra Synodo Dicecesana, Celsitudinis suæ Reuerendiss. nomine cum plenaria potestate ordinati, vobis omnibus & singulis ex speciali mandato eius significamus, in dubitata spe freti, quod hæc omnia, quæ pia, sancta, religiosa, bonis omnibus amabilia, & amplectenda, videtis, nobiscum debite executioni, secundum Reuerend. domini nostri voluntatem & mandatum exequi diligenter studebitis. In quorum fidem præsens scriptum sigilli Curie Colonien. quo in presentibus vtimur, impressione cõmuniri fecim⁹. Datū in Synodo Dicecesana Colonie Agripinæ, die secūda Octob. Anno domini millesimo, quingentesimo, quadragesimo nono.

¶ Visum & admissum per Petrum Curtium, Plebanum diui Petri Louaniensis, die, XXVIII. Octobr. Anno Domini, 1549. Petrus Curtius.

¶ Excudebat LOVANIÏ Hugo Cornwels Typogra. Iurat. Anno Domini Millesimo Quingentesimo quingentesimo nono, Mense Nouemb.

THE HISTORY OF THE

... ..
... ..
... ..

... ..
... ..
... ..

... ..
... ..

... ..

